KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Alueellisen opiskeluhuollon suunnitelma 2026–2030

Sote ihmisen kokoiseksi.

PERHEKESKUS
Mukana elämässä.

1 Johdanto 4
1.1 Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma 4
2 Toimintaa ohjaava lainsäädännöllinen tausta 5
2.1 Lain tarkoitus (OhL 2 §) 5
2.2 Opiskeluhuollon kokonaisuus (OhL 3 §) 6
3 Opiskeluhuollon yhteisöllinen ja yksilökohtainen työ 6
3.1 Opiskeluhuolto jakautuu yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen työhön 6
3.2 Yhteisöllinen opiskeluhuolto (OhL 4 §) 7
3.3 Yksilökohtainen opiskeluhuolto (OhL 5 §) 8
3.4 Opetussuunnitelman mukainen ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhuolto (OhL 6 §) 8
3.5 Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut (OhL 7 §) 8
3.6 Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto 9
3.6.1 Kouluterveydenhuollon palvelut 4 § (SDK 93/2026) 9
3.6.2 Opiskeluterveydenhuollon palvelut 5 § (SDK 93/2026) 10
3.6.3 Seksuaali- ja lisääntymisterveyspalvelut 7 § (SDK 93/2026) 10
4 Opiskeluhuollon järjestäminen 11
4.1 Järjestämisvastuu (OhL 9 §) 11
5 Yksilökohtaisen opiskeluhuollon toteuttaminen 13
5.1 Oikeus saada opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja (OhL 15 §) 13
5.2 Yhteydenotto opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen saamiseksi (OhL 16 §) 13
5.3 Terveydenhoitajan ja lääkärin tavoitettavuus koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa (OhL 17 §) 13
6 Ohjaus ja valvonta 14
6.1 Valtakunnallinen ohjaus (OhL 24 §) 14
6.2 Opiskeluhuollon seuranta ja arviointi (OhL 25 §) 14
6.3 Opiskeluhuollon valvonta (OhL 26 §) 14
6.4 Oikeus opiskeluhuoltopalveluihin 14
7 Määräajat palveluihin pääsyssä 15
7.1 Kouluterveydenhuolto 15
7.2 Opiskeluterveydenhuolto 16
7.3 Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut 16
8 Keski-Uudenmaan hyvinvointialue 17
9 Perhekeskuspalvelut hyvinvointialueella 20
9.1 Perhekeskuspalvelut hyvinvointialueella 21
9.2 Perhekeskustoiminta hyvinvoinnin ja terveyden edistäjänä 22
10 Opiskeluhuoltopalvelut Keski-Uudellamaalla 24
10.1 Opiskeluhuollon keskeiset periaatteet 24
10.2 Henkilöstöresurssi 25
10.3 Toteutuneet terveystarkastukset koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa 28

10.4 Opiskeluhuollon toimijoiden roolit ja tehtävät 29
10.5 Lasten ja nuorten mielenterveystyö 30
11 Keski-Uudenmaan väestöennuste 2024–2045 31
Liitteet 34

1 Johdanto

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan hyvinvointialueella on oltava alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma hyvinvointialueen vastuulla olevien opiskeluhuoltopalvelujen järjestämiseksi. Suunnitelma hyväksytään hyvinvointialueen aluevaltuustossa. Alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman laadinnasta vastaa opiskeluhuollon alueellinen yhteistyöryhmä. Suunnitelman tulee perustua opetuksen ja koulutuksen järjestäjien opiskeluhuoltosuunnitelmiin.

Keski-Uudellamaalla alueellisessa yhteistyöryhmässä ovat edustettuina alueen kaikki 6 kuntaa opetuksenjärjestäjinä sekä alueen muut 7 koulutuksen järjestäjää. Mukana ovat opiskelijaedustajat alueellisesta nuorisovaltuustosta sekä alaikäisten huoltajien edustajia. Työntekijäryhmistä edustettuina ovat psykologit, kuraattorit, terveydenhoitajat ja esihenkilöt. Muita yhteistyötahoja kutsutaan mukaan tarvittaessa. Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyönä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen sekä koulutuksen järjestäjien välillä. Keski-Uudenmaan hyvinvointialue vastaa opiskeluhuoltopalvelujen järjestämisestä. Koulutuksen järjestäjä vastaa ja huolehtii opiskeluhuoltopalveluille soveltuvista tiloista oppilaitoksissa tai sen välittömässä läheisyydessä. Tilojen tulee olla helposti saavutettavat.

Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma on liitetty lastensuojelulain 12 §:ssä tarkoitettuun alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Alueellista opiskeluhuoltosuunnitelman toteutumista raportoidaan alueellisen hyvinvointikertomuksen kautta. Yhteistyöryhmän jäsenet tuovat edustamansa ryhmän puolesta kokouksiin viestiä suunnitelman toteuttamista koskevista havainnoista, ideoista ja teoista esiopetusyksiköissä, kouluissa, oppilaitoksissa ja palveluissa.

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjät sekä hyvinvointialue huolehtivat omalta osaltaan, että suunnitelman tavoitteita ja keskeisiä periaatteita edistetään ja kehitetään edelleen kunnissa, esiopetusyksiköissä, kouluissa, oppilaitoksissa sekä palveluissa yhteistyössä tarvittavien tahojen kanssa. Kaikki tahot ovat tietoisia suunnitelman seuranta-aikataulusta.

Useat lait ja asetukset ohjaavat opiskeluhuollon suunnittelua, toteutumista ja arviointia, esim. Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki, Perusopetuslaki, Lukiolaki, Terveydenhuoltolaki, Sosiaalihuoltolaki, Lastensuojelulaki yms.

1.1 Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma

Hyvinvointialueella tulee olla valtuustokausittainen alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma hyvinvointialueen vastuulla olevien opiskeluhuoltopalvelujen järjestämiseksi. Suunnitelma hyväksytään hyvinvointialueen aluevaltuustossa ja se on tarkistettava tarvittaessa. Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma hyväksytään hyvinvointialueen aluevaltuustossa ja se on voimassa

valtuustokauden. Oheinen alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma on voimassa ajalla 1.1.2026-31.12.2030.

Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma on lain mukaisesti tarkistettava tarvittaessa. Opiskeluhuollon alueellinen yhteistyöryhmä seuraa säännöllisesti suunnitelman toteutumista kokouksissaan ja aikatauluttaa arvioinnin alueellisen hyvinvointikertomuksen raportointiaikatauluun.

Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma perustuu 13 §:ssä tarkoitettuihin hyvinvointialueen alueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien opiskeluhuoltosuunnitelmiin ja sen tulee sisältää:

1)opiskeluhuoltopalvelujen alueellisen toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet;

2)suunnitelma hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi;

3)hyvinvointialueen alueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien opiskeluhuoltosuunnitelmista ilmenneet arviot opiskeluhuoltopalvelujen kokonaistarpeesta ja muut mahdollisesti tarvittavat toimenpiteet;

4)suunnitelma opiskeluhuoltopalvelujen voimavarojen kohdentamisesta;

5)toimenpiteet alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi.

Alueellisessa opiskeluhuoltosuunnitelmassa on huomioitava opiskelijoiden kielellisten oikeuksien toteutuminen opiskeluhuoltopalveluissa. Tässä pykälässä tarkoitettu opiskeluhuoltosuunnitelma tulee liittää lastensuojelulain 12 §:n 3 momentissa tarkoitettuun alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. (Lähde: 13 a § (25.5.2022/377)Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma).

2 Toimintaa ohjaava lainsäädännöllinen tausta

2.1 Lain tarkoitus (OhL 2 §)

Tämän lain tarkoituksena on:

- *edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja ehkäistä ongelmien syntymistä;*
- *edistää oppilaitosyhteisön ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisyyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä;*
- *turvata varhainen tuki sitä tarvitseville;*
- *turvata opiskelijoiden tarvitsemien opiskeluhuoltopalvelujen yhdenvertainen saatavuus ja laatu;*
- *vahvistaa opiskeluhuollon toteuttamista ja johtamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä.*

2.2 Opiskeluhuollon kokonaisuus (OhL 3 §)

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhuoltoa on sekä perusopetuslaissa tarkoitettu oppilashuolto että lukiolaissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu opiskelijahuolto.

Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon siten kuin tässä laissa säädetään.

Opiskeluhuoltoon sisältyvät perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen järjestäjän ja lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 99 §:n 1 momentissa tarkoitetun koulutuksen järjestäjän päättämä opiskeluhuolto sekä opiskeluhuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut. (14.12.2017/886)

Opiskeluhuoltoa toteutetaan opetustoimen sekä hyvinvointialueen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. (25.5.2022/377)

3 Opiskeluhuollon yhteisöllinen ja yksilökohtainen työ

3.1 Opiskeluhuolto jakautuu yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen työhön

Opiskeluhuollon tavoitteena on edistää oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia, oppimista ja osallisuutta sekä ennaltaehkäistä ongelmia.
Yhteisöllinen opiskeluhuolto on koko kouluyhteisön vastuulla, ja siihen osallistuvat kaikki koulun ja oppilaitoksen toimijat. Sen painopiste on ennaltaehkäisyssä eli hyvinvointia tukevan toimintakulttuurin luomisessa, ja se toimii opiskeluhuollon ensisijaisena muotona. Oppilaitoskohtainen yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä vastaa opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista koulussa ja oppilaitoksessa. (THL)

Oppilaitoksen yhteisöllistä opiskeluhuoltoryhmää johtaa rehtori, apulaisrehtori tai muu oppilaitoksen toiminnan johtaja. Ryhmän vakituisen kokoonpanon lisäksi ryhmään kutsutaan tarvittaessa paikallisia yhteistyötahoja sekä opiskelijoita ja heidän huoltajiensa edustus. Keusoten alueen oppilaitosten yhteisölliset ryhmät kokoontuvat koulun koosta riippuen 1–4 viikon välein ennalta sovittujen aikataulujen mukaisesti.

Keusoten alueella oppilaitokset hyödyntävät valtakunnallisia hyvinvointikyselyitä, kuten kouluterveyskysely ja TEA-viisari, suunnitellessaan yhteisöllisen oppilashuollon toimintaa ja

painopisteitä. Valtakunnallisten kyselyiden lisäksi on kunta- ja koulukohtaisia kyselyitä, joiden avulla selvitetään mm. kiusaamista, luokan ilmapiiriä tai opiskelijoiden kuormittumista ja stressitasoa.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto puolestaan keskittyy yksittäisten oppilaiden ja opiskelijoiden tukemiseen. Se sisältää koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut, kuraattori- ja psykologipalvelut sekä monialaisen yksilökohtaisen tuen. Lisäksi siihen kuuluvat erityisoppilaitoksissa järjestettävät sosiaali- ja terveyspalvelut. Oppilailla on lakisääteinen oikeus opiskeluhuoltopalveluihin. Yksilökohtainen opiskeluhuolto voi olla sekä ennaltaehkäisevää että varhaista tukea tarjoavaa. Esiopetuksessa olevien lasten ehkäisevä terveydenhuolto järjestetään lastenneuvolassa. (THL)

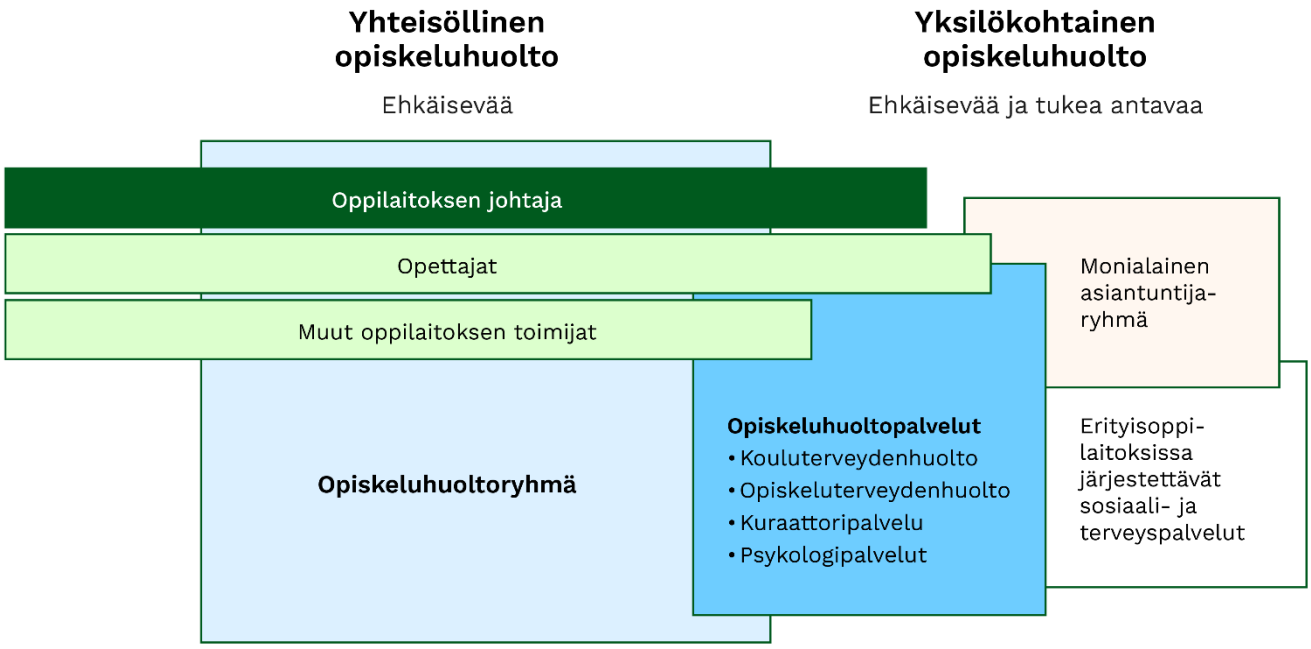

Kuva 1: THL:n kuvaus yhteisöllisestä ja yksilökohtaisesta opiskeluhuollosta

3.2 Yhteisöllinen opiskeluhuolto (OhL 4 §)

Yhteisöllisellä opiskeluhuollolla tarkoitetaan tässä laissa toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä opiskeluhuoltoa toteuttavat kaikki opiskeluhuollon toimijat.

Kaikkien oppilaitoksessa opiskelijoiden kanssa työskentelevien sekä opiskeluhuoltopalveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on tehtävissään edistettävä opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista.

3.3 Yksilökohtainen opiskeluhuolto (OhL 5 §)

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan tässä laissa yksittäiselle opiskelijalle annettavia:

- *koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja;*
- *opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja;*
- *monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa; ja*
- *jäljempänä 10 §:ssä tarkoitettuja koulutuksen järjestäjän järjestämiä sosiaali- ja terveyspalveluja.*

Monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa toteutetaan 14 §:n 4 momentissa tarkoitetussa monialaisessa asiantuntijaryhmässä ja siitä laaditaan opiskeluhuoltokertomus siten kuin 20 §:ssä säädetään.

3.4 Opetussuunnitelman mukainen ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhuolto (OhL 6 §)

Opetussuunnitelman mukaisella ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhuollolla tarkoitetaan perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen järjestäjän ja lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukaista tai koulutuksen järjestäjän ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 99 §:n 1 momentin mukaisesti päättämää toimintaa, jonka avulla tuetaan yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen ja turvallisen oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja ehkäistään syrjäytymistä sekä edistetään oppilaitosyhteisön hyvinvointia. Opetussuunnitelman mukaisen ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhuollon avulla tuetaan oppimista sekä tunnistetaan, lievennetään ja ehkäistään mahdollisimman varhain oppimisen esteitä, oppimisvaikeuksia ja opiskeluun liittyviä muita ongelmia. Opetuksen toteuttamisesta ja oppimisen tukitoimista säädetään tarkemmin koulutusta koskevissa laeissa ja niiden perusteella määrätään opetussuunnitelmien perusteissa.

3.5 Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut (OhL 7 §)

Psykologi- ja kuraattoripalveluilla tarkoitetaan opiskeluhuollon psykologin ja kuraattorin antamaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla:

- *edistetään koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa;*
- *tuetaan opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia.*

Kelpoinen toimimaan kuraattorina on sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 7 §:ssä tai 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkeakoulututkinnon suorittanut henkilö. Lisäksi kelpoinen on henkilö, jolla on tehtävään soveltuva sosiaali- tai kasvatusalalle taikka käyttäytymistieteisiin suuntautunut korkeakoulututkinto.

Koulutukseen tulee sisältyä tai sen lisäksi tulee olla suoritettuna 60 opintopisteen laajuiset korkeakouluopinnot, joiden tulee muodostua sosiaalityön yliopisto-opinnoista tai mainitun lain 8 §:n 1 momentissa tarkoitettuun korkeakoulututkintoon kuuluvista opinnoista. Jokaisen oppilaitoksen käytettävissä on oltava opiskeluhuollon psykologin ja sellaisen vastaavan

kuraattorin palveluja, joka on sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 7 §:ssä tarkoitettu ammattihenkilö. (16.12.2021/1146)

Keusotessa työskentelee yksi vastaava kuraattori. Hänen kelpoisuusehtonansa tehtävään on laillistettu sosiaalityöntekijä sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015, § 7 ja § 9) mukaan.

Psykologin kelpoisuusehtona tehtävään on ylempi korkeakoulututkinto ja laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994) mukainen psykologin laillistus. Ja terveydenhoitajan kelpoisuusehtona tehtävään on terveydenhuollon ammattikorkeakoulututkinto tai aikaisempi opistoasteen tutkinto. Lisäksi edellytetään laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994) mukaista terveydenhoitajan laillistusta.

3.6 Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään terveydenhuoltolain (1326/2010) 23 §:n 1 momentin nojalla, sellaisena kuin se on laissa 1394/2025:
Tässä asetuksessa säädetään terveydenhuoltolain (1326/2010) 15 §:ssä säädetyistä neuvolapalveluista, 16 §:ssä säädetystä kouluterveydenhuollosta, 17 §:ssä säädetystä opiskeluterveydenhuollosta sekä näihin sisältyvästä suun terveydenhuollosta ja 13 §:ssä säädetyistä seksuaali- ja lisääntymisterveyttä edistävistä palveluista.
Tätä asetusta sovelletaan hyvinvointialueiden järjestämisvastuulla olevaan terveydenhuoltoon.

3.6.1 Kouluterveydenhuollon palvelut 4 § (SDK 93/2026)

Terveydenhoitajan tekemä terveystarkastus järjestetään oppilaalle luokilla 2, 3, 4, 6, 7 ja 9. Laaja terveystarkastus toteutetaan luokilla 1, 5 ja 8 terveydenhoitajan ja lääkärin yhteistyönä. Laajaan terveystarkastukseen kutsutaan oppilaan huoltajat tai muu laillinen edustaja. Laajaan terveystarkastukseen sisältyy arvio koko perheen hyvinvoinnista niiltä osin kuin se on tarpeellista lapsen terveyden- tai sairaanhoidon tai tuen tarpeen selvittämiseksi sekä niiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Laajaan terveystarkastukseen voidaan sisällyttää terveydenhuoltolain 15 a §:n 3 tai 4 momentin mukaisesti opettajan arvio oppilaan oppimisesta, kehityksestä ja hyvinvoinnista koulussa.

Suun terveystarkastus järjestetään 7, 9, 12 ja 15 vuoden iässä. Tarkastuksen tekee suun terveydenhuollon ammattihenkilö, kuitenkin niin, että vähintään yhden tarkastuksista tekee hammaslääkäri. Lisäksi järjestetään yksilöllisen tarpeen mukaan tarkastuksia ja hoito, johon sisältyy tarvittaessa myös perusterveydenhuollon erikoishammaslääkäritasoinen hoito. Kouluterveydenhuollon erikoistutkimuksiin sisältyvät oppilaan näönseulonnan jatkotutkimukset paikallisesti sovitun hoitoketjun mukaisesti.

Kouluyhteisön ja -ympäristön terveellisyys ja turvallisuus on tarkastettava neljän vuoden välein yhteistyössä koulun ja sen oppilaiden, kouluterveydenhuollon, terveydensuojeluviranomaisen,

henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista on seurattava vuosittain.

3.6.2 Opiskeluterveydenhuollon palvelut 5 § (SDK 93/2026)

Oppivelvollisuusikäisellä opiskelijalla opiskeluterveydenhuoltoon sisältyy terveydenhoitajan tekemä terveystarkastus, jonka ajankohta määräytyy sähköisen terveyskyselyn perusteella järjestettäväksi ensimmäisenä tai toisena opiskeluvuonna. Aikuisopiskelijoille ja korkeakouluopiskelijoille järjestetään terveystarkastus terveyskyselyn perusteella tarpeen mukaan. Opiskelijalle tai korkeakouluopiskelijalle, joka saa erityisopetusta tai kohdennettua tukea tai jonka terveydentilan ja opiskelukyvyn selvittäminen on tarpeellinen opiskelualan tai tulevan ammatin vuoksi, järjestetään aina terveydenhoitajan tarkastus ensimmäisenä opiskeluvuonna.

Opiskelijalle ja korkeakouluopiskelijalle järjestetään suun terveystarkastus vähintään kerran opiskeluaikana.

Opiskeluyhteisön ja -ympäristön terveellisyys ja turvallisuus on tarkastettava neljän vuoden välein yhteistyössä oppilaitoksen ja sen opiskelijoiden, opiskeluterveydenhuollon, terveydensuojeluviranomaisen, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista on seurattava vuosittain.

Opiskelijoiden ja korkeakouluopiskelijoiden terveyttä edistävän ja sairauksia ehkäisevän toiminnan sekä terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus, jonka on edistettävä opiskelijan tai korkeakouluopiskelijan terveyttä, hyvinvointia ja opiskelukykyä.

3.6.3 Seksuaali- ja lisääntymisterveyspalvelut 7 § (SDK 93/2026)

Alle kouluikäisen lapsen, oppilaan ja opiskelijan seksuaalista kypsymistä ja kehitystä tukeva neuvonta on sisällytettävä terveysneuvontaan ja terveystarkastuksiin lapsen ja nuoren kehitysvaihetta vastaavasti. Neuvonta raskauden ehkäisystä ja muu seksuaaliterveysneuvonta kuuluvat neuvolan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluihin. Neuvontaa voi järjestää myös muiden palvelujen osana.

Seksuaali- ja lisääntymisterveyspalvelut sisältävät seksuaalisuutta, seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja parisuhdetta koskevan neuvonnan, raskauden ehkäisyn, seksuaalisen ja sukupuolisen suuntautumisen tukemisen, seksitautien ja seksuaaliväkivallan ehkäisyn ja tarvittaessa jatkohoitoon ohjauksen.

Seksuaaliterveysneuvonnan tulee edistää yksilön seksuaali- ja lisääntymisterveyden ohella yksilön hedelmällisyystietoisuutta. Seksuaaliterveysneuvonnassa tulee huomioida ja siihen tulee

sisällyttää myös seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt lapsen ja nuoren ikää ja kehitystasoa vastaavasti. Neuvonnassa tulee kiinnittää erityistä huomiota intersukupuolisiin ihmisiin.

Keusotessa asiakkaan prosessi käynnistyy asiakkaan yhteydenotosta ehkäisyneuvolaan tai koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon. Terveydenhoitajalla on mahdollisuus ehkäisyn aloitukseen ja seurantaan johtajaylilääkärin päätöksellä.
Keskeisimmät rajapinnat seksuaaliterveyspalveluille ovat muun muassa vastaanottotoiminta, avosairaanhoito erityisesti lääkärityön osalta sekä erikoissairaanhoito sekä laboratoriopalvelut.

Ilmaisen ehkäisyn saa kaikki alle 20-vuotiaat. Indikaatio voi olla mm. raskauden ehkäisy, akne tai kuukautisvaivat. Ilmaisjakelu koskee Keusoten alueella kirjoilla olevia sekä Keusoten alueella opiskelevia ulkopaikkakuntalaisia. Alle 25-vuotiaille riskiryhmään kuuluville naisille tarjotaan pitkäkestoinen ehkäisin.
Terveydenhoitaja ja/tai lääkäri voi arvioida yksilöllisesti alle 25- vuotiaan riskiryhmään kuuluvan maksuttoman ehkäisyn tarvetta alla olevien riskiryhmän kriteerien mukaisesti:

- aiempi lähete raskaudenkeskeytykseen
- päihdehuollon tai lastensuojelun asiakkuus tai jälkihuollon asiakkuus
- kehitysvamma
- mielenterveys- tai päihdeongelmat, jotka vaikuttavat toimintakykyyn
- sosiaaliset pulmat, isot taloudelliset haasteet tai elämänhallintaan liittyvät asiat.

Omalla terveysasemalla hoidetaan gynekologiset vaivat, joihin ei liity hormonaalista ehkäisyä, kuten lapsettomuuteen, sterilisaatioon, vasektomiaan tai hormonikorvaushoitoon liittyvät asiat. Raskaudenkeskeytyksissä voi olla suoraan yhteydessä oman alueen HUS naistentautien poliklinikkaan. Jos asiakas vielä pohtii päätöstä raskauden keskeyttämisestä ja tarvitsee keskusteluapua, voi hän ottaa yhteyttä seksuaali- ja perhesuunnitteluneuvontaan.

4 Opiskeluhuollon järjestäminen

4.1 Järjestämisvastuu (OhL 9 §)

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opetussuunnitelman mukainen tai ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 99 §:n 1 momentissa tarkoitettuun koulutuksen järjestäjän päätökseen perustuva opiskeluhuoltosuunnitelma toteutuu. Koulutuksen järjestäjän on järjestettävä opiskeluhuolto yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen opiskeluhuoltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa siten, että opiskeluhuollosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9a §:n mukaan kuraattoripalveluja järjestettäessä yhtä työntekijää kohden saa olla enintään 670 opiskelijaa ja yhtä psykologia kohden enintään 780 opiskelijaa. Keusotessa mitoitus toteutuu.

Hyvinvointialue, jonka alueella oppilaitos sijaitsee, vastaa opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä alueellaan sijaitsevien oppilaitosten 1 §:ssä tarkoitetussa opetuksessa tai koulutuksessa oleville opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta. Hyvinvointialueella on velvollisuus järjestää psykologi- ja kuraattoripalvelut opiskelijoille myös silloin, kun koulutuksen järjestäjä on yksityinen tai valtio, jollei koulutuksen järjestäjä päätä järjestää näitä palveluja osittain tai kokonaan omana toimintanaan ja omalla kustannuksellaan. Hyvinvointialue voi tukea koulutuksen järjestäjää psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisessä. Ulkomailla sijaitseva koulutuksen järjestäjä vastaa psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä omille opiskelijoilleen. (29.6.2021/633)

Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen on oltava opiskelijoiden helposti saavutettavissa. Hyvinvointialueen on järjestettävä palvelut ensisijaisesti oppilaitoksessa. Koulutuksen järjestäjän on tarjottava hyvinvointialueen käyttöön tarkoitukseen soveltuvat tilat palvelujen järjestämiseksi. Jos koulutuksen järjestäjän ei ole mahdollista tarjota tarkoitukseen soveltuvia tiloja oppilaitoksesta, hyvinvointialueen on järjestettävä palvelut koulutuksen järjestäjän tarjoamissa oppilaitoksen välittömässä läheisyydessä sijaitsevissa tarkoitukseen soveltuvissa tiloissa. Koulutuksen järjestäjä on oikeutettu saamaan tilojen käytöstä aiheutuvista kustannuksista täyden korvauksen hyvinvointialueelta. Mitä edellä tässä momentissa säädetään koulutuksen järjestäjän velvollisuudesta tarjota tilat, ei sovelleta valtioon tai yksityiseen koulutuksen järjestäjään siltä osin kuin se järjestää palvelut 2 momentissa tarkoitetulla tavalla omana toimintanaan ja omalla kustannuksellaan. Jos valtio tai yksityinen koulutuksen järjestäjä järjestää palvelut omana toimintanaan ja omalla kustannuksellaan, sen on järjestettävä palvelut ensisijaisesti oppilaitoksessa. Jos oppilaitoksessa ei ole palvelujen järjestämiseen soveltuvia tiloja, se voi järjestää palvelut oppilaitoksen välittömässä läheisyydessä sijaitsevissa tarkoitukseen soveltuvissa tiloissa. (29.6.2021/633)

Keusotessa on oppilaitoskohtaisia eroja siinä, minkälaiset tilat oppilaitos pystyy opiskeluhuollon henkilöstölle osoittamaan. Oppilaitoksen koko ja rakennusten ikä vaikuttavat tähän. Pääsääntöisesti opetuksen järjestäjät ovat pystyneet osoittamaan hyvät ja toimivat tilat opiskeluhuoltohenkilöstön käyttöön.

Hyvinvointialue, jonka alueella oppilaitos sijaitsee, vastaa koulu- ja opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä terveydenhuoltolaissa säädetyn mukaisesti. (29.6.2021/633)
Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhuolto, jota opetukseen tai koulutukseen osallistuminen edellyttää. Opiskeluterveydenhuolto on opiskelijalle maksutonta lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja.

5 Yksilökohtaisen opiskeluhuollon toteuttaminen

5.1 Oikeus saada opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja (OhL 15 §)

Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä.
Mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun on järjestettävä opiskelijalle 1 momentissa tarkoitetulla tavalla myös opiskelijan huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella, jollei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta.
Opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin arvion perusteella opiskelijalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus hänen opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Tarvittaessa opiskelija on ohjattava saamaan muita opiskeluhuollon palveluja sekä muuta erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia ja nuoria tukevaa toimintaa.

5.2 Yhteydenotto opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen saamiseksi (OhL 16 §)

Jos oppilaitoksen työntekijä arvioi, että opiskelija tarvitsee opiskeluhuoltopalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä koulu- tai opiskeluterveydenhuollon työntekijään tai opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot.
Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, opiskelijalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä 15 §:n 1 momentissa säädetyssä määräajassa.
Opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on annettava tieto yhteydenotosta opiskeluhuollon työntekijään, jollei 18 §:n 2 momentissa tai muussa laissa säädetä toisin.

5.3 Terveydenhoitajan ja lääkärin tavoitettavuus koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa (OhL 17 §)

Terveydenhoitajan työaika koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on järjestettävä siten, että opiskelija voi tarvittaessa päästä terveydenhoitajan vastaanotolle myös ilman ajanvarausta. Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus saada arkipäivisin virka-aikana saman päivän aikana yhteys opiskeluterveydenhuoltoon. Hoidon tarpeen arviointi ja hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä lääketieteellisesti tai hammaslääketieteellisesti tarpeelliseksi todettuun hoitoon pääsy on järjestettävä terveydenhuoltolain 51 a ja 51 b §:ssä säädetyn mukaisesti. (19.1.2023/120)

6 Ohjaus ja valvonta

6.1 Valtakunnallinen ohjaus (OhL 24 §)

Kodin ja oppilaitoksen yhteistyön sekä opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista päätetään osana opetussuunnitelman perusteita tai muussa määräyksessä siten kuin perusopetuslain 14 §:ssä, lukiolain 10 §:ssä ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 99 §:n 1 momentissa säädetään. (14.12.2017/886) Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ohjaa ja kehittää yhteistyössä Opetushallituksen kanssa 7 ja 8 §:ssä tarkoitettuja opiskeluhuoltopalveluja.

6.2 Opiskeluhuollon seuranta ja arviointi (OhL 25 §)

Opetushallitus ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos seuraavat yhteistyössä opiskeluhuollon toteutumista ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti.
Koulutuksen järjestäjän on arvioitava opiskeluhuollon toteutumista ja vaikuttavuutta yhteistyössä kunnan opetustoimen ja hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen kanssa sekä osallistuttava ulkopuoliseen opiskeluhuoltoa koskevaan arviointiin. Arvioinnin keskeiset tulokset on julkistettava. (29.6.2021/633)

Koulutuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä toimitettava opetushallintoviranomaiselle sekä Terveyden- ja hyvinvoinnin laitokselle opiskeluhuollon valtakunnallisessa arvioinnissa, kehittämisessä, tilastoinnissa ja seurannassa tarvittavat tiedot.

6.3 Opiskeluhuollon valvonta (OhL 26 §)

Koulutuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen ja hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen kanssa opiskeluhuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta. (29.6.2021/633)

Aluehallintovirastolla on oikeus oma-aloitteisesti ottaa tutkittavaksi, onko koulutuksen järjestäjä järjestänyt 6 §:ssä tarkoitetun opiskeluhuollon tämän lain mukaisesti. (14.12.2017/886)

6.4 Oikeus opiskeluhuoltopalveluihin

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 1 §:n mukaan oppilaalla ja opiskelijalla on oikeus opiskeluhuoltopalveluihin, kun hän suorittaa oppivelvollisuutta tai opiskelee:

- esi- tai perusopetuksessa, aikuisten perusopetuksessa tai perusopetukseen valmistavassa opetuksessa
- lukiokoulutuksessa
- ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa tai tutkinnon osaa suorittaen

- Kuraattori- ja psykologipalveluihin oikeus myös näyttötutkinto-, työvoima- ja oppisopimuskoulutuksessa.
- Opiskeluterveydenhuollon palveluihin oikeus, kun oppisopimusopiskelu tapahtuu teoria/lähiopetuksessa tai muussa kuin oppisopimukseen perustuvassa työpaikalla oppimisessa.
- työhön ja itsenäiseen elämään (TELMA) valmistavassa koulutuksessa tai tutkintokoulutukseen (TUVA) valmentavassa koulutuksessa
- kansanopistojen oppivelvollisille suunnatussa koulutuksessa (opistovuosi)
- oppivelvollisille maahanmuuttajille suunnatussa koulutuksessa (oppivelvollisuuslain 5 § 2 mom.)
- lukio-opintoja aikuisten opetussuunnitelman mukaisessa koulutuksessa oppivelvollisena opiskelijana
- ammattitutkintokoulutusta oppivelvollisena opiskelijana.

Opiskeluhuoltopalveluihin ei ole oikeutta

- perusopetuslaissa tarkoitettuun aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvilla
  - aikuisten perusopetuksessa perusopetuksen yksittäisiä oppiaineita opiskelevilla
  - lukion aineopiskelijoilla
  - aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman mukaisesti opiskelevilla oppivelvollisuusiän ohittaneilla
  - ammattitutkintoa ja erikoisammattitutkintoa opiskelevilla oppivelvollisuusiän ohittaneilla. (THL)

7 Määräajat palveluihin pääsyssä

7.1 Kouluterveydenhuolto

Oppilaat kutsutaan terveydenhoitajan terveystarkastuksiin vuosittain. Luokilla 1., 5. ja 8. terveydenhoitaja ja lääkäri toteuttavat yhteistyössä laajaan terveystarkastukseen, johon kutsutaan myös huoltajat. Lisäksi oppilaita ja huoltajia tavataan yksilöllisen tarpeen mukaan sovitusti.
Oppilaat voivat aina halutessaan sopia tapaamisen terveydenhoitajan kanssa tai mennä aikaa varaamatta terveydenhoitajan avoimelle vastaanotolle. Aloite tapaamiseen voi tulla myös huoltajilta, muista opiskeluhuoltopalveluista tai opettajalta. Terveydenhoitaja ohjaa oppilaan tarvittaessa lääkärin vastaanotolle.
Kouluterveydenhuollon palvelut järjestetään siten, että päivinä, jolloin terveydenhoitaja työskentelee kyseisessä koulussa, hänen vastaanotolleen voi päästä ilman ajanvarausta ennalta ilmoitettuina ajankohtina. Muulloin terveydenhoitaja voi olla esimerkiksi puhelimella tavoitettavissa. (THL).

Keusotessa oppilaat kutsutaan tarkastukseen vuosittain ja määräaikaiset- sekä laajat terveystarkastukset saadaan toteutettua määräajassa sovitusti.

7.2 Opiskeluterveydenhuolto

Opiskeluterveydenhuoltoon sisältyy sekä ehkäisevä työ että sairaanhoito. Terveydenhuollon hoitotakuu koskee opiskeluterveydenhuoltoon kuuluvaa sairaanhoitoa. Se ei koske ennaltaehkäisevän terveydenhuollon palveluja, kuten opiskeluterveydenhuollon terveystarkastuksia, terveysneuvontaa ja muita terveyttä ja hyvinvointia edistäviä palveluja.
Syksystä 2026 alkaen toisella asteella opiskelevat täyttävät sähköisen terveyskyselyn.
Oppivelvolliset opiskelijat kutsutaan terveydenhoitajan ja lääkärin terveystarkastuksiin joko ensimmäisenä tai toisena opiskeluvuonna. Aikuisopiskelijoille järjestetään terveystarkastus sähköisen terveyskyselyn perusteella tarpeen mukaan.
Opiskelijalle järjestetään aina terveydenhoitajan tarkastus ensimmäisenä opiskeluvuonna, jos opiskelija saa kohdennettua tukea tai erityisopetusta tai, jonka terveydentilan ja opiskelukyvyn selvittäminen on tarpeellinen opiskelualan tai tulevan ammatin vuoksi.
Opiskelijat voivat oma-aloitteisesti hakeutua opiskeluterveydenhuollon palveluihin niitä tarvitessaan.
Opiskeluterveydenhuollossa opiskelijoille tarjotaan yleislääkäritasoisia sairaanhoitopalveluja.
Opiskeluterveydenhuollon sairaanhoidossa noudatetaan hoitotakuulainsäädännön mukaisia hoidontarpeen arvioinnin ja hoitoon pääsyn määräaikoja (Terveydenhuoltolaki 1326/2010).

Alle 23-vuotiaiden on päästävä hoitoon viimeistään 14 vuorokaudessa, jos kyse on sairauden tai vamman tutkimuksesta tai hoidosta. Keusotessa hoitoon pääsyn määräajat toteutuvat noin 97 %.

7.3 Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut

Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut on järjestettävä niin, että oppilas tai opiskelija voi tarvittaessa päästä keskustelemaan joko psykologin tai kuraattorin kanssa henkilökohtaisessa tapaamisessa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun oppilas, opiskelija, huoltaja tai muu henkilö on tapaamista pyytänyt.
Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. Kiireellisyyden arvioi psykologi tai kuraattori yhdessä oppilaan tai opiskelijan kanssa. Arviointi voidaan toteuttaa esimerkiksi puhelimitse. Määräajat koskevat ensimmäistä henkilökohtaisessa tapaamisessa käytyä keskustelua ja asian selvittelyn alkamista.
Joskus asia voidaan hoitaa myös neuvontana tai ohjauksena ilman henkilökohtaista tapaamista. Opiskelijan asioissa voidaan asian mukaan kääntyä myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollon puoleen. Tärkeintä on, että opiskelija pääsee viivytyksettä avun piiriin (STM, Kuntainfo 13a/2015).

8 Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue tuottaa palveluita kuudelle kunnalle/kaupungille, jotka ovat Hyvinkää, Järvenpää, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen ja Tuusula. Erikoissairaanhoidon palvelut tuottavat HUS-yhtymä ja pelastuspalvelut Keski-Uudenmaan pelastuslaitos.

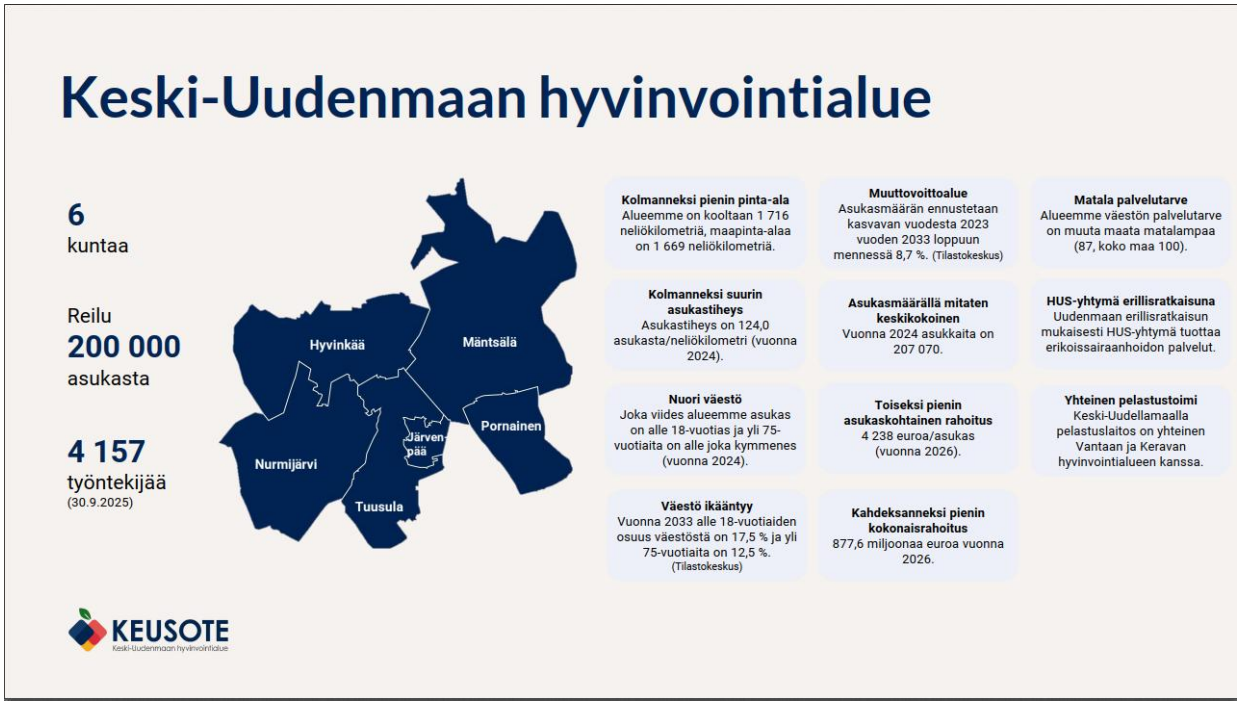

Kuva 2. Keski-Uudenmaan hyvinvointialue tunnuslukuina

Tilastokeskuksen ennakkotilaston mukaan Keski-Uudenmaan väestö oli vuoden 2025 lopussa 207 669, joista 0–17-vuotiaiden osuus oli noin 41 700 (20 %). Joka viides alueen väestöstä on alle 18-vuotias. Kuitenkin alle 18-vuotiaiden määrä on laskeva, ollen 20 %. Perheitä Keski-Uudellamaalla vuonna 2024 oli 56 539, joista lapsiperheiden osuus alueen perheistä oli 22 908 (40,5 %). 0–6-vuotiaita oli 13 643 (6,6 %). Suomenkielisiä väestöstä on 90,5 %, vieraskielisiä 8,3 % ja ruotsinkielisiä 1,1 %.

Hyvinvointialueen väestörakenne

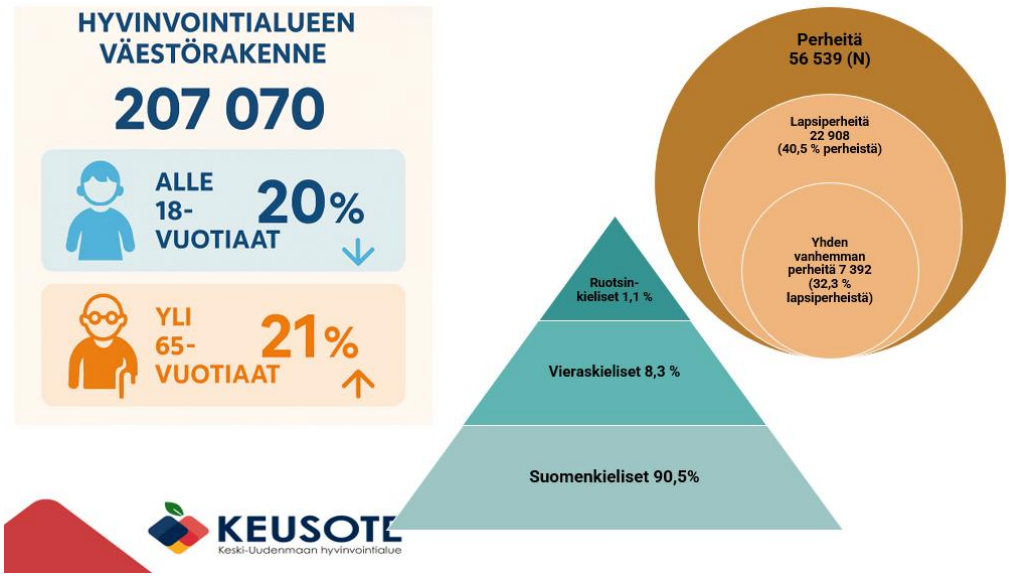

Kuva 3. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen väestörakenne

Palvelustrategian painopisteet vuosille 2026–2030

- Vahvistamme lasten, nuorten ja perheiden varhaista tukea sekä ennaltaehkäiseviä palveluja.
- Tuemme ikääntyneiden toimintakykyä ja huolehdimme turvallisesta arjesta kotona.
- Turvaamme hoidon ja palvelun jatkuvuuden omatiimimallilla ja keskitetyllä asiakasohjauksella.
- Vahvistamme tiedolla johtamista ja asiakaslähtöisiä digitaalisia ratkaisuja taloudellisesti kestävällä tavalla.
- Varmistamme turvallisen ja toimintakykyisen palvelujärjestelmän.

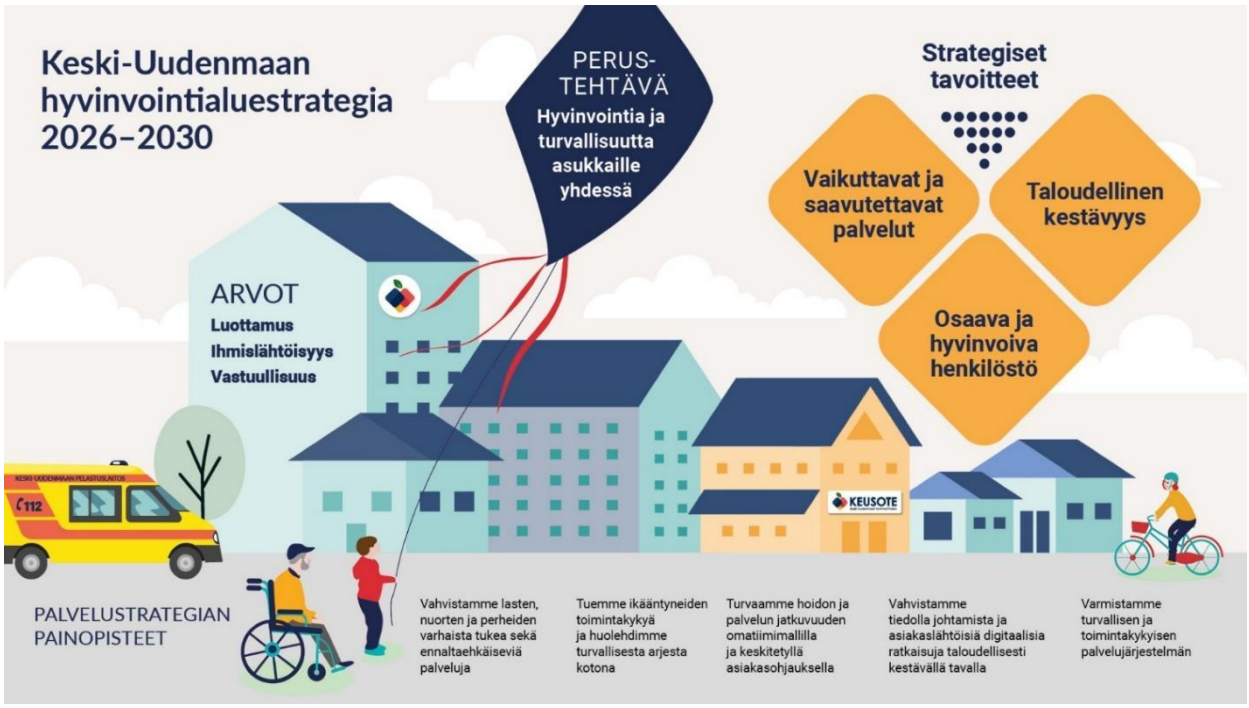

Kuva 4. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelustrategian painopisteet vuosille 2026–2030

Arvomme ovat

Luottamus

- Luottamus syntyy avoimuudesta, arvostuksesta ja johdonmukaisesta toiminnasta.
- Sujuvat palvelut, arvostavat kohtaamiset ja selkeä viestintä vahvistavat luottamusta.
- Avoimuus ja läpinäkyvyys ovat keskeisiä toimintatapojamme niin palveluissa, päätöksenteossa kuin tiedon jakamisessa.
- Arvostamme toisiamme ja toimimme luottamuksen arvoisesti.

Ihmislähtöisyys

- Ihmislähtöisyys tarkoittaa sitä, että ihminen on kaiken keskiössä – meille jokainen on tärkeä.
- Haluamme, että asukkaamme ja työntekijämme voivat hyvin.
- Hyvä asiakaskokemus on meille tärkeää ja kehitämme sitä tavoitteellisesti. Ymmärrämme väestömme monimuotoiset tarpeet ja hyödynnämme tietoa yhdenvertaisten palvelujen asiakaslähtöisessä kehittämisessä yhdessä alueen asukkaiden kanssa.

Vastuullisuus

- Vastuullisuus tarkoittaa kokonaisvaltaista huolenpitoa yhteisestä tulevaisuudesta: ihmisistä, taloudesta ja ympäristöstä.
- Varmistamme toimintamme taloudellisen kestävyyden vahvistamalla palvelujen vaikuttavuutta ja kannamme sosiaalista vastuuta huolehtimalla heistä, jotka apua tarvitsevat.

- Ekologinen vastuullisuus näkyy arjen ratkaisuissa, jotka tukevat resurssien järkevää käyttöä.
- Vastuullisuus ohjaa päätöksentekoamme – nyt ja tulevaisuudessa

Opiskeluhuollon henkilöstö noudattaa palveluksessa ollessaan Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle laadittuja arvoja ja eettisiä ohjeita. Arvot ja eettiset periaatteet ovat pohja organisaatiokulttuurille, joka tulee näkyväksi henkilöstön toiminnassa ja käyttäytymisessä.

- **Luottamus** näkyy opiskeluhuollon terveydenhoitaja, lääkäri, kuraattori- ja psykologipalveluissa turvallisena ja luottamuksellisena kohtaamisena. Oppilaat, opiskelijat ja huoltajat voivat keskustella asioistaan avoimesti ja tulla kuulluiksi. Luottamusta vahvistetaan pitämällä sovituista asioista kiinni, toimimalla johdonmukaisesti sekä tekemällä yhteistyötä koulun, perheiden ja muiden toimijoiden kanssa.
- **Ihmislähtöisyys** toteutuu siten, että jokaisen lapsen ja nuoren ja aikuisen opiskelijan yksilölliset tarpeet, elämäntilanne ja voimavarat huomioidaan. Tukea tarjotaan matalalla kynnyksellä oikea-aikaisesti, ja oppilas tai opiskelija osallistuu aina myös itse häntä koskevien ratkaisujen suunnitteluun. Työssä korostuvat aito kohtaaminen, osallisuus ja yhdenvertaisuus.
- **Vastuullisuus** näkyy ammattitaitoisena, eettisenä ja vaikuttavana työnä. Opiskeluhuollossa huolehditaan siitä, että tuki perustuu lainsäädäntöön, tutkimustietoon ja hyvään yhteistyöhön. Työtä ohjaavat myös ammattieettiset ohjeet. Vastuullisuus tarkoittaa myös ennaltaehkäisevää työtä, opiskelijoiden hyvinvoinnin aktiivista seuraamista sekä palvelujen kehittämistä vastaamaan opiskelijoiden muuttuvia tarpeita.

9 Perhekeskuspalvelut hyvinvointialueella

Perhekeskuksen tarkoituksena on hyvinvoinnin edistäminen, varhainen tuki ja hoito, ongelmien ennaltaehkäisy sekä kustannusten kasvun hillitseminen. Hyvin toteutuva perhekeskuksen palvelukokonaisuus vähentää lasten, nuorten ja perheiden syrjäytymistä sekä eriarvoisuutta.

Perhekeskus palvelee kaikkia lapsia ja perheitä ml. maahanmuuttaja ja monimuotoiset perheet sekä vammaisen lapsen perheet. Toimintamalli nivoo yhteen lasten ja nuorten julkiset palvelut (mm. terveys-, sosiaali- ja kasvatuspalvelut). Toimintamallilla tarkoitetaan alle kouluikäisten ja kouluikäisten lasten palvelujen kokonaisuutta, joka sisältää lapsille ja perheille suunnattuja terveyden ja hyvinvoinnin ml. lukien mielenterveys, edistäviä palveluita.

Keskeisiä kehittämisen teemoja ovat lasten, nuorten ja perheiden varhaisen tuen vahvistaminen sekä nuorten matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalvelujen

kehittäminen. Opiskeluhuollossa varmistetaan palvelujen jatkuvuus, saatavuus ja tiedonkulku eri toimijoiden ja viranomaisten välillä.

Hallitusohjelman mukaisesti on kehitetty perustason mielenterveyspalveluja ottamalla käyttöön porrasteinen hoitomalli Terapiat etulinjaan -toimintamallia hyödyntäen. Lisäksi on kehitetty mielenterveyspalveluiden käyttöä Mielenterveystalo-palvelukokonaisuudella (omahoito-ohjelmat ja verkkoterapiat).

Orpon hallitusohjelmassa tavoitteena on ollut turvata lainsäädännöllä perustasolla lasten ja nuorten yhdenvertainen pääsy lyhytpsykoterapiaan tai muihin vaikuttaviin psykososiaalisiin hoitoihin (lasten ja nuorten terapiatakuu). Kehittämistyötä on toteutettu myös neuropsykiatrisesti oireilevien (nepsy) lasten palveluihin.
Opiskeluhuoltoa on kehitetty tukemaan perheitä, jossa lapsen etu sekä perheiden yksilöllinen tilanne huomioidaan paremmin.

9.1 Perhekeskuspalvelut hyvinvointialueella

Perhekeskuspalvelut pitävät sisällään muun muassa:

- neuvolapalvelut
- koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut
- opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut
- lapsiperheiden sosiaalipalvelut
- lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut
- sosiaali- ja kriisipäivystys
- lastensuojelu (konsultaationa)
- perhekeskuksen lääketieteellinen tuki
- lasten terapia- ja kuntoutuspalvelut
- lasten ja nuorten erikoissairaanhoito (konsultaationa)
- lasten ja perheiden vammaispalvelut
- aikuisten ja työikäisten palvelut
- suun terveydenhuolto
- kuntien tarjoama tuki

Perhekeskuskokonaisuus kuuluu lasten ja nuorten sekä aikuisten mielenterveys- ja päihdepalvelujen kokonaisuuteen ja Perhekeskuspalvelujen tulosaluetta johtaa perhekeskuspalvelujen päällikkö, ja eri vastuualueiden kaksi koordinoivaa esihenkilöä.

Kuva 5. Perhekeskuspalvelujen tulosalueen organisaatiorakenne

9.2 Perhekeskustoiminta hyvinvoinnin ja terveyden edistäjänä

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman avulla ohjataan, johdetaan ja kehitetään lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointityötä. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (lastensuojelulaki 12 §) laaditaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi.

Suunnitelmassa ja sen valmistelussa tarkastellaan lasten ja nuorten palveluja kokonaisuutena. Eri toimialat laativat suunnitelman yhteistyönä. Alueelliset suunnitelmat pohjautuvat hyvinvointialueen strategiaan. Hyvinvointialueen strategia hyvinvointia ja turvallisuutta asukkaille yhdessä on laadittu vuosille 2026–2030.

Alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2026–2030 tavoitteet ovat:

- Asukkaille hyvät arjen rutiinit
- Asukkaille turvallinen arki
- Asukkaiden mielen hyvinvoinnin ja työ ja toimintakyvyn vahvistaminen

Kuva 6. Alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2026–2030 tavoitteet

Alueellisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ovat:

Asukkaille hyvät arjen rutiinit

- Lasten ja nuorten elintapaohjauksen kehittäminen
- Lasten ja nuorten osallisuuden ja osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen
- Lasten ja nuorten kulttuurihyvinvointi

Asukkaille turvallinen arki

- Väkivallan ehkäisy
- Koetun turvallisuuden vahvistaminen
- Päihteiden käytön vähentäminen

Asukkaiden mielen hyvinvoinnin ja työ ja toimintakyvyn vahvistaminen

- Lasten ja nuorten mielenterveyden vahvistaminen ennaltaehkäisevästi ja varhaisen tuen palveluin
- Lasten ja nuorten oppimiskyvyn tukeminen

10 Opiskeluhuoltopalvelut Keski-Uudellamaalla

10.1 Opiskeluhuollon keskeiset periaatteet

Hyvinvointialue vastaa opiskeluhuoltopalvelujen eli koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä kuraattori- ja psykologipalvelujen järjestämisestä. Opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon. Kuitenkin opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona

Oppilailla ja opiskelijoilla on lain mukaan oikeus opiskeluhuoltopalveluihin sekä jokaisella on oikeus käyttää omaa äidinkieltään viranomaisasioinnissa. Tulkkipalveluita on mahdollisuus hyödyntää tarpeen vaatiessa. Opiskeluhuoltopalveluissa toimitaan kulttuurisensitiivisesti. Yksilökohtainen opiskeluhuolto sisältää koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut, kuraattori- ja psykologipalvelut sekä monialaisen yksilökohtaisen tuen. Lisäksi siihen kuuluvat erityisoppilaitoksissa järjestettävät sosiaali- ja terveyspalvelut. Yksilökohtainen opiskeluhuolto voi olla sekä varhaista tukea tarjoavaa että ennaltaehkäisevää. Esimerkkinä ennaltaehkäisevä tuki voi olla nivelvaiheessa järjestettävät yksilökohtaiset palaverit, opiskelijan tapaaminen opiskeluhuollon työntekijän kanssa, kun hän haluaa keskustella hyvinvoinnistaan tai jaksamisestaan, tuki opinnoista johtuvaan stressiin, yksinäisyyden tai koulunkäynnin kuormituksen ehkäisemiseen, ohjaus opiskelutaitoihin, ajanhallintaan ja unirytmiin, keskustelu kaverisuhteista, ryhmään kuulumisesta ja hyvinvoinnista sekä nivelvaiheissa tarjottava yksilöllinen tuki, esimerkiksi siirryttäessä yläkouluun tai toiselle asteelle. Varhaista tukea taas esimerkiksi ohjatut omahoito-ohjelmat, joita tarjotaan tarveperusteisesti ensivaiheessa esim. ahdistukseen, masennukseen tms. sekä varhainen puuttuminen poissaoloihin.

Opiskeluterveydenhuollon sairaanhoidossa noudatetaan hoitotakuulainsäädännön mukaisia hoidontarpeen arvioinnin ja hoitoon pääsyn määräaikoja. Sairaanhoitoa toteutetaan myös sotekeskuksissa.

Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut on järjestettävä niin, että oppilas tai opiskelija voi tarvittaessa päästä keskustelemaan joko psykologin tai kuraattorin kanssa henkilökohtaisessa tapaamisessa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä ja kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. Palvelujen pitää olla helposti saavutettavissa ja ensisijaisesti oppilaitoksessa.

Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan/opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa. Opiskelijan omat mielipiteet ja toivomukset tulee ottaa huomioon häntä koskevissa ratkaisuissa ja toimenpiteissä, kehitystaso ja ikä huomioiden.

10.2 Henkilöstöresurssi

Opiskeluhuoltopalvelujen riittävä henkilöstöresurssi on edellytys laadukkaalle työlle. Opiskeluhuollon terveydenhoitajia, lääkäreitä, psykologeja ja kuraattoreita koskee lain tai asetuksen mukainen mitoitus, joka määrittelee, kuinka monta oppilasta tai opiskelijaa voi olla yhden työntekijän vastuulla. Opiskeluhuoltolaissa (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 9 a §) säädetään psykologi- ja kuraattoripalveluiden henkilöstömitoituksesta. Opiskeluhuollon kuraattorien ja psykologien osalta mitoitus on sitova eli lakisääteinen. Psykologien ja kuraattoreiden lakisääteinen mitoitus koskee esi- ja perusopetuksen sekä 2.asteen palveluja. Opiskeluhuollon terveydenhoitajien ja lääkäreiden mitoitukset ovat THL:n suosituksia. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa THL:n mitoitussuositukset on laskettu kokoaikaisen työntekijän vuoden työajan mukaan, eli henkilötyövuotta kohti, kun vuosilomalla ei ole sijaista.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa toimii kaksi esihenkilöä ja työntekijöitä on noin 71 kpl. Kuraattori- ja psykologipalveluissa on kolme esihenkilöä ja työntekijöitä yhteensä on noin 104 kpl, joista kuraattoreita on 56 ammattilaista. Kuraattoripalveluissa on lisäksi yksi vastaava kuraattori. Taktisen tason kokonaisuudesta vastaa koordinoiva esihenkilö. Lääkäripalvelut tuotetaan sotekeskusten lääkäripalveluista. Lääkärityöstä vastaa nimetty ylilääkäri.

Keski-Uudellamaalla opiskeluhuollossa terveydenhoitaja-, lääkäri-, kuraattori- ja psykologipalvelujen saatavuus ja saavutettavuus on ollut hyvä. Resurssit ovat mitoituksessa. Lääkäripalvelujen osalta henkilöstömitoitus jää THL:n suosituksesta.

Psykologi- ja kuraattoripalveluissa mitoitusta seurataan STM:n ohjeistuksen mukaisesti ensisijaisesti hyvinvointialuetasoisesti. Seurantaa tehdään myös esihenkilön johtaman vastuualueen mukaisesti. Työntekijöiden työpiirien koko suunnitellaan vastaamaan mahdollisimman tarkasti lakisääteistä mitoitusta. Suunnittelua haastavat eri kokoiset koulut ja oppilaitokset, työhuoneiden saatavuus, maantieteelliset etäisyydet.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa työskentelee laillistettuja terveydenhoitajia ja lääkäreitä. Terveydenhuollon ammattien harjoittamisen vaatimukset on säädetty terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994). Terveydenhuollon ammateissa toimiminen edellyttää koulutuksen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston Valviran laillistuksen.

Terveydenhoitajan, lääkärin ja psykologin työtä ei voi tehdä muu kuin kyseinen koulutuksen omaava terveydenhuollon laillistettu ammattihenkilö.

Kuraattoreiden kelpoisuusehdot on kirjattu oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin ja sitä täydentää laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015). Keusotessa rekrytoidaan kuraattorin tehtäviin vain sosiaalihuollon laillistettuja ammattihenkilöitä.

Kouluja ja oppilaitoksia on hyvinvointialueella yli 100 kpl.

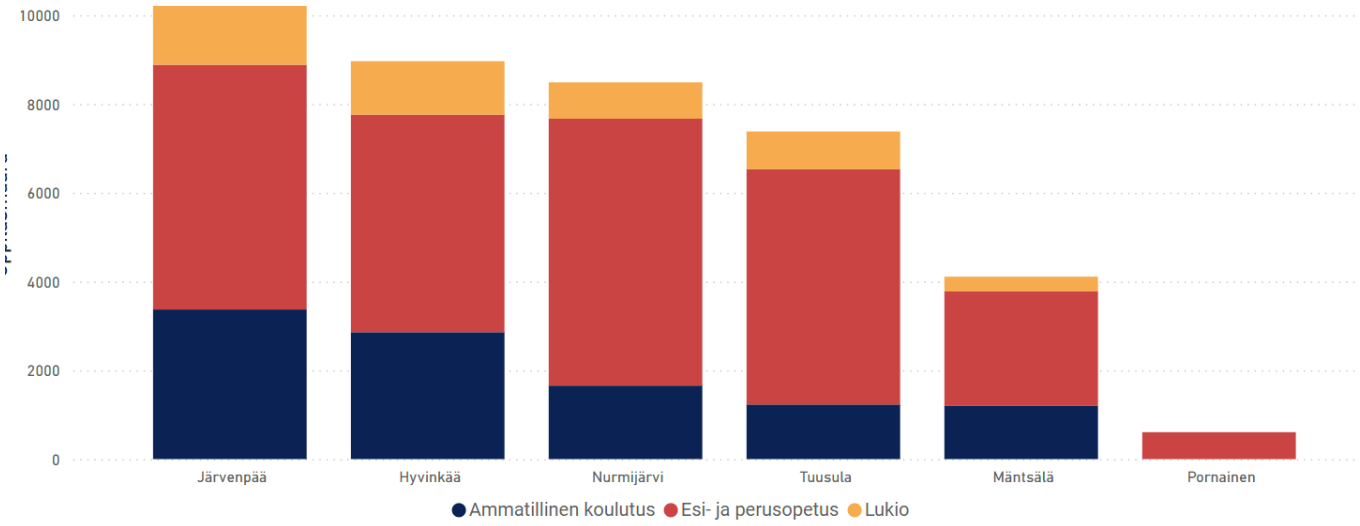

KUVA 7. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen henkilöstöresurssin jakautuminen koulutusasteittain

Opetuksen järjestäjät ilmoittavat vuosittain huhtikuun loppuun mennessä oppilas- ja opiskelijamäärät, jotka vielä syksyllä tarkistetaan. Tulevan lukuvuoden työntekijöiden aluejako ja henkilöstömitoitus suunnitellaan keväisin annettujen oppilas- ja opiskelijamäärien mukaan. Lisäksi hyödynnetään väestöennustetta, jolla voidaan suunnitella kokonaisuutta.

Opiskeluhuollon palvelujen toteutumista seurataan säännöllisesti. Ohessa on THL:n mitoitustaulukko, jossa on kuvattu ammattilaisen oppilas- tai opiskelijamäärä/kokoaikainen työntekijä.

TAULUKKO 1: Oppilas- tai opiskelijamäärä/kokoaikainen työntekijä/ THL

Ammattilainen	**Oppilas- tai opiskelijamäärä / kokoaikainen työntekijä**
Terveydenhoitaja, kouluterveydenhuolto	460
Lääkäri, kouluterveydenhuolto	2100
Terveydenhoitaja, toisen asteen opiskeluterveydenhuolto	570
Lääkäri, toisen asteen opiskeluterveydenhuolto	1800
Kuraattori	670
Psykologi	780

Lukuvuonna 2026–2027 opiskeluhuollon resurssitarve on kuvattu alueittain ja työntekijöittäin ohessa. Liitteessä 2. on opiskeluhuollon resurssitarpeista rakennettu ennuste vuoteen 2032 asti.

TAULUKKO 2. Lukuvuoden 2026–2027 resurssiarvio ammattiryhmittäin. Opiskelijamäärät ovat keväällä 2026 saatuja lukuja

2026–2027	**Terveydenhoitaja**	**Lääkäri**	**Kuraattori**	**Psykologi**
Hyvinkää/opiskelijat				
Esikouluikäiset/317 kpl	--	--	0,47 htv	0,41 htv
Perusaste/ 4247 kpl	9,23 htv	2,02 htv	6,33 htv	5,44 htv
Toinen aste/2802 kpl	4,92 htv	1,56 htv	4,17 htv	3,6 htv
Järvenpää/opiskelijat				
Esikouluikäiset/421 kpl	--	--	0,63 htv	0,54 htv
Perusaste/4633 kpl	10,07 htv	2,21 htv	6,91 htv	5,94 htv
Toinen aste/4643 kpl	7,44 htv	2,36 htv	6,33 htv	5,44 htv
Mäntsälä/opiskelijat				
Esikouluikäiset/221 kpl	--	--	0,33 htv	0,28 htv
Perusaste/2240 kpl	4,87 htv	1,07 htv	3,34 htv	2,87 htv
Toinen aste/1385 kpl	3 htv	0,66 htv	2,07 htv	1,78 htv
Nurmijärvi/opiskelijat				
Esikouluikäiset/502 kpl	--	--	0,75 htv	0,64 htv
Perusaste/5320 kpl	11,6 htv	2,53 htv	7,94 htv	6,82 htv
Toinen aste/1913 kpl (kuraattorit), 1778 kpl (psykologit)	2,59 htv	0,70 htv	2,85 htv	2,28 htv
Pornainen/opiskelijat				
Esikouluikäiset/48 kpl	--	--	0,07 htv	0,06 htv
Perusaste/544 kpl	1,18 htv	0,26 htv	0,81 htv	0,7 htv
Toinen aste	--	--	--	--
Tuusula/opiskelijat				
Esikouluikäiset/320 kpl	--	--	0,48 htv	0,41 htv
Perusaste/4620 kpl	10,04 htv	2,2 htv	6,9 htv	5,9 htv
Toinen aste/1740 kpl	3,05 htv	0,97 htv	2,60 htv	2,23 htv

Ohessa perusopetuksen oppilasmäärät kunnittain.

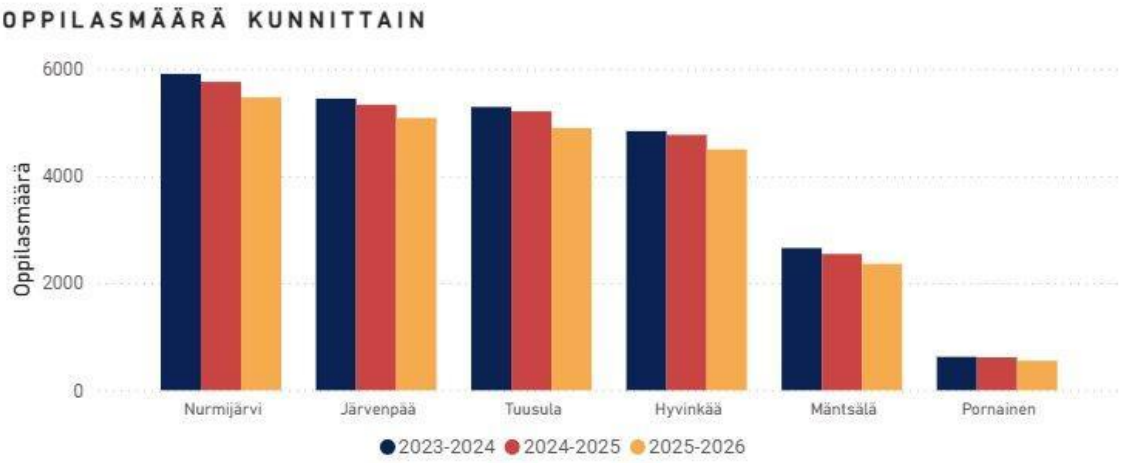

KUVA 8. Keski-Uudenmaan alueen kuntien perusopetuksen oppilasmäärät kunnittain

10.3 Toteutuneet terveystarkastukset koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon määräaikaistarkastukset toteutetaan terveystarkastusohjelman mukaisesti. Yksilöllisen tarpeen mukaisia ylimääräisiä käyntejä järjestetään asiakkaalle joko terveydenhoitajan tai lääkärin vastaanotolle 14 vuorokauden kuluessa siten, kuin asiat kuuluvat koulu- ja opiskeluterveydenhuollon vastuualueelle, opiskeluterveydenhuollon piiriin sisältyvät mm. näön tai kuulon heikkeneminen, keskittymisen ja tarkkaamattomuuden tutkimukset ja seuranta, mielialaoireiden arvio ja hoito porrasteisen mallin mukaan. Somaattisten oireiden jatkoselvittelyjä toteutetaan yhteistyössä terveysasemien kanssa. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa seurataan terveystarkastusten toteutumista säännöllisesti.

Lukuvuonna 2025–2026 koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajien toteuttamat määräaikaiset sekä laajat terveystarkastukset ja lääkäreiden toteuttamat terveystarkastukset toteutuivat seuraavasti:

- Määräaikaistarkastukset lukuvuosi 2025–2026 98,7 % (lukuvuosi 2024–2025/99 %)
- Laajat terveystarkastukset lukuvuosi 2025–2026 99,6 % (lukuvuosi 2024–2025/99,3 %)
- Laaja 1. luokan tarkastus lukuvuosi 2025–2026 99,8 % (lukuvuosi 2024–2025/99,8 %)
- Laaja 5. luokan tarkastus lukuvuosi 2025–2026 99,9 % (lukuvuosi 2024–2025/ 99,4 %)
- Laaja 8. luokan tarkastus lukuvuosi 2025–2026 99,1 % (lukuvuosi 2024–2025/ 98,8 %)
- Opiskeluterveydenhuollon 1. opiskeluvuoden terveystarkastus lukuvuosi 2025–2026 82,0 % (lukuvuosi 2024–2025/82,4 %)
- Kouluterveydenhuollon 1–5- ja 8-luokkien lääkärintarkastukset lukuvuosi 2025–2026 82 % (lukuvuosi 2024–2025/64 %, kaikille tarjottiin aika, mutta kaikki eivät halunneet ottaa tarjottua aikaa vastaan.)

10.4 Opiskeluhuollon toimijoiden roolit ja tehtävät

Monialainen verkostoyhteistyö, konsultaatiot, tuki ja seuranta kuuluvat kaikille opiskeluhuollon ammattilaisille. Lisäksi opiskeluyhteisön hyvinvointia edistävä yhteisöllinen työ sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta koskeva työ kuuluvat nekin kaikille opiskeluhuollon toimijoille. Palvelut ovat lakisääteisiä, vapaaehtoisia, maksuttomia sekä luottamuksellisia.

Taulukko 3. Opiskeluhuollon ammatillisten toimijoiden roolit ja tehtävät Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella

Koulu- ja opiskeluterveydenhoitaja	**Lääkäri**	**Kuraattori**	**Psykologi**
Terveydenhuollon asiantuntijuus	Terveydenhuollon asiantuntijuus	Sosiaalihuollon asiantuntijuus	Psykologian asiantuntijuus
Toimintaa säätelee Valtioneuvoston asetus neuvolapalveluista sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta (93/2026)	Toimintaa säätelee Valtioneuvoston asetus neuvolapalveluista sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta (93/2026)	Toimintaa säätelee Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013; Sosiaalihuoltolaki 1301/2014	Toimintaa säätelee Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013; Terveydenhuoltolaki 1326/2010
Palvelut on tarkoitettu perusopetuksen oppilaille sekä lukion ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoille	Palvelut on tarkoitettu perusopetuksen oppilaille sekä lukion ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoille	Palvelut on tarkoitettu esi- ja perusopetuksen oppilaille sekä lukion ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoille	Palvelut on tarkoitettu esi- ja perusopetuksen oppilaille sekä lukion ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoille
Kouluterveydenhuollon tehtäviin sisältyvät terveyden- ja hyvinvoinnin sekä kasvun ja kehityksen edistäminen.	Kouluterveydenhuollon tehtäviin sisältyvät terveyden- ja hyvinvoinnin sekä kasvun ja kehityksen edistäminen.	Kuraattoripalveluissa tuetaan ja edistetään opiskelijan koulunkäyntiä, oppimista, hyvinvointia sekä sosiaalisia valmiuksia ja toimintakykyä.	Psykologipalveluissa tuetaan ja edistetään opiskelijan koulunkäyntiä, oppimista, hyvinvointia sekä psyykkisiä, että sosiaalisia valmiuksia ja toimintakykyä. Lisäksi voidaan toteuttaa psykologisia arviointeja.
Opiskeluterveydenhuollon tehtäviin sisältyy terveyttä edistävä ja sairautta ehkäisevä toiminta.	Opiskeluterveydenhuollon tehtäviin sisältyy terveyttä edistävä ja sairautta ehkäisevä toiminta.		

10.5 Lasten ja nuorten mielenterveystyö

Lasten ja nuorten mielenterveyden häiriöiden ehkäisyn ja hoidon saatavuutta perusterveydenhuollossa ja tuen saatavuutta sosiaalihuollon perustason palveluissa vahvistettiin 1.5.2025 voimaan tulleella lainsäädännöllä (ns. lasten ja nuorten terapiatakuu).

- Terveydenhuoltolaki 53 § (Finlex)
- Sosiaalihuoltolaki (Finlex)

Toukokuun alusta 2025 alkaen lasten ja alle 23-vuotiaiden nuorten on tullut päästä tiettyihin mielenterveyttä tukeviin palveluihin viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun tarve on todettu. Perusterveydenhuollossa enimmäisaika on 28 vuorokautta ja sosiaalihuollossa 30 vuorokautta.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen opiskeluhuollossa noudatetaan kansallista suositusta noudattaen Terapiatakuun toteuttamista alle 18-vuotiaiden osalta seuraavin interventioin:

- Ahdistuksen lyhytinterventio, ALI
- Cool Kids, CK
- Interpersoonallinen ohjanta, IPC

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskelijoilla ja heidän huoltajillaan on tieto oppilaitoksen ja sen opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhuollosta. Oppilaitoksen ja opiskeluhuollon henkilökunnalla on velvollisuus ohjata opiskelijaa hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhuollon etuuksia ja palveluja. Lisäksi opiskeluhuollon työntekijöitä on koulutettu ohjatun omahoidon kokonaisuuteen sekä lasten ja nuorten interventionavigaattorien (Navi) toimintaan. Palveluverkossa perustason mielenterveyspalvelujen saatavuutta on tehostettu mielenterveyspalvelukokonaisuuden omahoito-ohjelmin sekä aikuisten että lasten/nuorten mielenterveyden ja psykososiaalisen tuen tarpeisiin perustuen.

Sote-ammattilaisille, jotka kohtaavat työssään psyykkisesti oireilevia nuoria, on rakennettu digitaaliseksi arviointityökaluksi Interventionavigaattori (Nuorten navi). Arviointityökalu on suunnattu 13–19-vuotiaille nuorille ja sitä voidaan käyttää opiskeluhuollon palveluissa. (Terapiat etulinjaan).

Nuorten ohjattu omahoito on 1. portaan lyhytkestoinen interventio nuorten yleisiin elämän pulmatilanteisiin sekä mielenterveyden häiriöihin. Interventiossa yhdistyvät sekä ammattilaisen tuki että nuoren itsenäinen työskentely Mielenterveystalo.fi-verkkopalvelun omahoito-ohjelmissa. Menetelmä soveltuu opiskeluhuollossa, koska se on tarkoitettu toteutettavaksi sellaisissa perustason yksiköissä, joissa nuori hakeutuu tuen ja avun piiriin. (Terapiat etulinjaan).

Nuorille suunnattuja omahoito-ohjelmia ovat mm.:

- Ahdistuksen omahoito
- Autismin kirjon omahoito-ohjelma
- Ilmastoahdistuksen omahoito-ohjelma

- Itsetunto- ja identiteettipulmien omahoito-ohjelma
- Kaverisuhteiden haasteiden omahoito-ohjelma
- Lievien harhojen ja harhaluulojen omahoito-ohjelma
- Masennuksen omahoito-ohjelma
- Nuoren kriisien omahoito-ohjelma
- Nuorten keskittymiskyvyn omahoito-ohjelma
- Nuorten puhejännityksen omahoito-ohjelma
- Omahoito-ohjelma alkoholimyrkytyksen kokeneelle nuorelle
- Opiskelu-uupumuksen ehkäisyn omahoito-ohjelma
- Seksuaaliväkivallasta toipumisen omahoito-ohjelma
- Suorittajan omahoito-ohjelma
- Syömisongelmien omahoito-ohjelma
- Univaikeuksien omahoito-ohjelma
- Viiltelyn omahoito-ohjelma
  https://www.mielenterveystalo.fi/fi/nuoret

11 Keski-Uudenmaan väestöennuste 2024–2045

Tilastokeskuksen tietojen perusteella on kuvattu Keski-Uudenmaan väestön ennustetta vuosille 2024–2045.

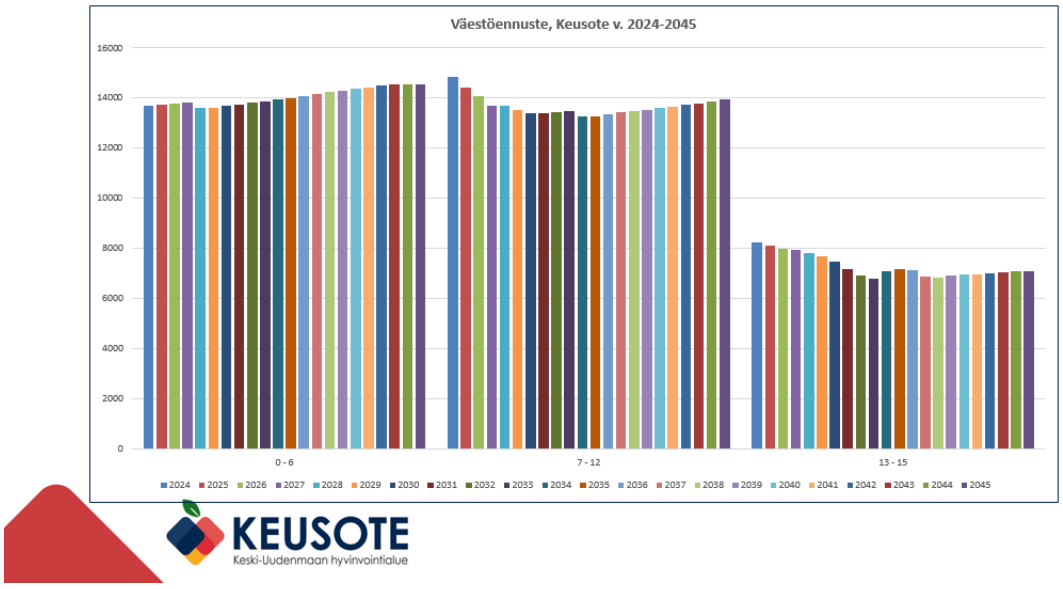

Kuva 9. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen väestöennuste vuosina 2024–2045

7–12-vuotiaiden lasten määrä on laskeva vuodesta 2024 vuoteen 2030 asti, ollen yhteensä kyseisellä ajalla -1454 lasta (9,8 %). Vuonna 2031–2033 lasten lukumäärä on nousussa, ollen yhteensä kyseisellä ajalla 92 lasta (0,2 %). Vuodesta 2035 lasten väestönkasvu nousee ollen vuosittain noin 0,4 % kasvua.

Taulukossa on peilattu edellisen vuoden lukua ko. vuoden lukuun, eli vuosittainen muutos 7–12-vuotiaiden lasten lukumäärässä.

TAULUKKO 4. Keski-Uudenmaan kuntien kokonaisväestöennusteet (7–15-vuotiaat) vuodet 2024–2045

7–12- vuotiaat	**13–15-vuotiaat**	**Yhteensä**	**7–12-vuotiaat**	**13–15-vuotiaat**	**Yhteensä**
2024 Lähtötaso (0 %)	2024 Lähtötaso (0 %)		2035: +1 lasta (0,008 %)	2035: +86 nuorta (1,2 %)	+87
2025: -431 lasta (2,9 %)	2025: -159 nuorta (1,9 %)	-590	2036: +93 lasta (0,7 %)	2036: -35 nuorta (0,5 %)	+58
2026: -325 lasta (2,3 %)	2026: -112 nuorta (1,4 %)	-437	2037: +69 lasta (0,5 %)	2037: -249 nuorta (3,5 %)	-180
2027: -364 lasta (2,6 %)	2027: -59 nuorta (0,7 %)	-423	2038: +62 lasta (0,4 %)	2038: -32 nuorta (0,5 %)	+30
2028: -36 lasta (0,3 %)	2028: -128 nuorta (1,6 %)	-164	2039: +60 lasta (0,4 %)	2039: + 61 nuorta (0,9 %)	+121
2029: -143 lasta (1 %)	2029: -93 nuorta (1,2 %)	-236	2040: +56 lasta (0,4 %)	2040: +45 nuorta (0,7 %)	+101
2030: -158 lasta (1,2 %)	2030: -236 nuorta (3,1 %)	-394	2041: +63 lasta (0,4 %)	2041: + 33 nuorta (0,5 %)	+96
2031: +12 lasta (0,1 %)	2031: -299 nuorta (4 %)	-287	2042: +62 lasta (0,4 %)	2042: + 34 nuorta (0,5 %)	+96
2032: +52 lasta (0,4 %)	2032: -237 nuorta (3,3 %)	-185	2043: +72 lasta (0,5 %)	2043: + 27 nuorta (0,4 %)	+99
2033: +28 lasta (0,2 %)	2033: -118 nuorta (1,7 %)	-90	2044: +70 lasta (0,5 %)	2044: + 30 nuorta (0,4 %)	+100
2034: -211 lasta (1,6 %)	2034: +258 nuorta (3,8 %)	+47	2045: +72 lasta (0,5 %)	2045: +26 nuorta (0,4 %)	+98

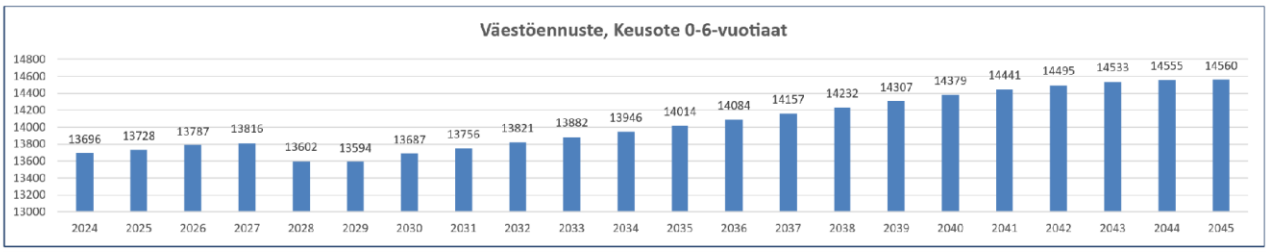
Väestöennuste, Keusote 0-6-vuotiaat
14800
14600
14400
14200
14000
13800
13600
13400
13200
13000
13696 13728 13787 13816 13602 13594 13687 13756 13821 13882 13946 14014 14084 14157 14232 14307 14379 14441 14495 14533 14555 14560
2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045

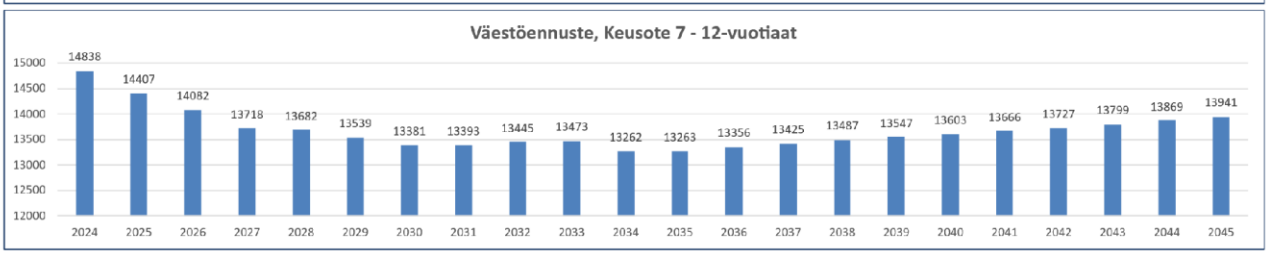
Väestöennuste, Keusote 7 - 12-vuotiaat
15000
14500
14000
13500
13000
12500
12000
14838 14407 14082 13718 13682 13539 13381 13393 13445 13473 13262 13263 13356 13425 13487 13547 13603 13666 13727 13799 13869 13941
2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045

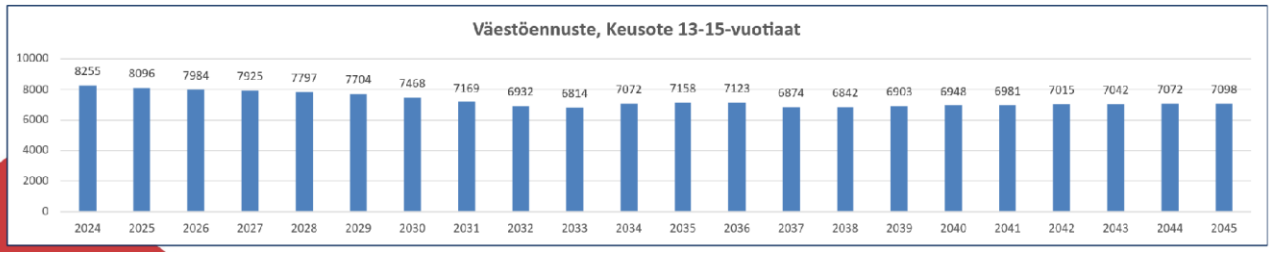
Väestöennuste, Keusote 13-15-vuotiaat
10000
8000
6000
4000
2000
0
8255 8096 7984 7925 7797 7704 7468 7169 6932 6814 7072 7158 7123 6874 6842 6903 6948 6981 7015 7042 7072 7098
2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045

Liite 1. Opiskeluhuollon alueellisen yhteistyöryhmän jäsenet

Liite 1: Opiskeluhuollon alueellinen yhteistyöryhmä, syksy 2026

1. Hyvinkää: oppimisen tuen erityisasiantuntija Anni Helotie
2. Järvenpää: kasvun ja oppimisen tuen päällikkö Miira Arminen tai erityisasiantuntija Jenna Pekola
3. Mäntsälä: oppimisen tuen erityisasiantuntija Matti Kastikainen
4. Nurmijärvi: kasvun ja oppimisen tuen päällikkö Soile Eriksson tai palvelupäällikkö Mari Korhonen
5. Pornainen: yhtenäiskoulun rehtori Lea Backman
6. Tuusula: opetuspäällikkö Leena Lakovaara
7. Arkadian yhteislyseo: apulaisrehtori Jaana Vaulamo, rehtori Jaana Nieminen
8. Hyria: opiskelijahyvinvointipäällikkö Riikka Hovi
9. Keuda: rehtori Anna Mari Leinonen tai Oppimisen tuen koulutuspäällikkö Mari Asell
10. Step-koulutus: Järvenpään aluejohtaja Veka Ohtamaa
11. Spesia: koulutuspalvelupäällikkö Hanna Sinkkonen
12. Työtehoseura: koulutusjohtaja Maarit Tenkula
13. Keski-Uudenmaan kristillinen koulu: rehtori Mari Vesin

- Vanhempiedustus (alaikäisten huoltajat) Eliisa Leppänen ja Juha Latva-Nikkola
- Opiskelijat (alueellisen nuorisovaltuuston edustus) Nooa Nybom, Luca Lager, Emiljan Voutilainen
- Opiskeluhuollon työntekijöiden edustajia:
  - Kuraattorit Miia Luukka, Marika Pesu
  - Psykologit Nora Miettunen, Kirsi Vikström-Hytönen
  - Terveydenhoitajat Merja Rydberg, Pauliina Onkalo
  - Opiskeluhuollon lähiesihenkilöt Kirsi Heikkilä, Hanna Hietala, Marcia Leirost, Minna Salmi
  - Ylilääkäri Hanna Eronen
  - Koordinoiva esihenkilö Jarna Elomaa

Tarvittaessa muita yhteistyötahoja:

- Muiden hyvinvointialueen palvelujen edustus
- Nuorisotoimet, liikuntatoimet, poliisi, seurakunnat, järjestöt

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Liite 2. Oppilasennusteet sekä työntekijöiden htv-määrät perusasteella kunnittain lukuvuosina 2027–2032

Huom. Osissa kunnissa perusasteen oppilasmäärä ennusteet ovat vuosikohtaisia, eivätkä lukuvuosikohtaisia. Opiskelijaennusteita ei ole mahdollista saada.

Mäntsälä	Oppilasmäärät 1–9 lk	TH/htv	Lääkäri/htv	Oppilasmäärät 0-9lk	Kuraattori/htv	Psykologi/htv
2027–2028	2175	4,72	1,03	2390	3,56	3,06
2028–2029	2074	4,51	0,98	2257	3,36	2,89
2029–2030	1966	4,27	0,94	2139	3,19	2,74
2030–2031	1856	4,03	0,88	2047	3,05	2,62
2031–2032	1777	3,86	0,84	1937	2,89	2,48
2027–2032		**-0,86**	**-0,19**		**-0,67**	**-0,58**

Pornainen	Oppilasmäärät 1–9 lk	TH/htv	Lääkäri/htv	Oppilasmäärät 0-9lk	Kuraattori/htv	Psykologi/htv
2027–2028	523	1,13	0,24	580	0,86	0,74
2028–2029	532	1,15	0,25	575	0,85	0,73
2029–2030	514	1,11	0,24	564	0,84	0,72
2030–2031	485	1,05	0,23	519	0,77	0,66
2031–2032	457	0,99	0,21	497	0,74	0,63
2027–2032		**-0,14**	**-0,03**		**-0,12**	**-0,11**

Järvenpää	Oppilasmäärät 1–9 lk	TH/htv	Lääkäri/htv	Oppilasmäärät 0-9lk	Kuraattori/htv	Psykologi/htv
2027–2028	4590	9,97	2,18	5069	7,56	6,49
2028–2029	4572	9,93	2,17	5012	7,48	6,42
2029–2030	4522	9,83	2,15	4899	7,31	6,28
2030–2031	4456	9,68	2,12	4825	7,20	6,18
2031–2032	4458	9,69	2,12	4885	7,29	6,26
2027–2032		**-0,27**	**-0,06**		**-0,27**	**-0,23**

Tuusula: Oppilasmääristä puuttuu 7lklle Kellokoskelle tulevat mäntsäläläiset oppilaat sekä Tusby Svenska Skolaniin tulevat järvenpääläiset oppilaat

Tuusula	Oppilasmäärät 1–9 lk	TH/htv	Lääkäri/htv	Oppilasmäärät 0-9lk	Kuraattori/htv	Psykologi/htv
2027–2028	4408	9,58	2,09	4897	7,30	6,27

2028–2029	4266	9,27	2,03	4688	6,99	6,01
2029–2030	4103	8,91	1,95	4507	6,72	5,77
2030–2031	3980	8,65	1,89	4377	6,53	5,61
2031–2032	Tietoja ei saatavilla			Tietoja ei saatavilla		
2027–2031		**-0,93**	**-0,2**		**-0,77**	**-0,66**

Nurmijärvi	Oppilasmäärät 1–9 lk	TH/htv	Lääkäri/htv	Oppilasmäärät 0-9lk	Kuraattori/htv	Psykologi/htv
2027–2028	5369	11,67	2,55	5904	8,81	7,56
2028–2029	5396	11,73	2,56	5876	8,77	7,53
2029–2030	5378	11,69	2,56	5841	8,71	7,48
2030–2031	5361	11,65	2,55	5843	8,72	7,49
2031–2032	5377	11,68	2,56			
2027–2032		**+0,1**	**+0,1**		**-0,09**	**-0,07**

Hyvinkää	Oppilasmäärät 1–9 lk	TH/htv	Lääkäri/htv	Oppilasmäärät 0-9lk	Kuraattori/htv	Psykologi/htv
2027–2028	4034	8,76	2,04	4454	6,64	5,71
2028–2029	3964	8,61	1,88	4371	6,52	5,60
2029–2030	3897	8,47	1,85	4256	6,35	5,45
2030–2031	3817	8,29	1,81	4206	6,27	5,39
2031–2032	3683	8,00	1,75	4083	6,09	5,23
2027–2032		**-0,76**	**-0,29**		**-0,45**	**-0,48**

Liite 3. Kunnittain Väestöennusteet

Hyvinkää Väestöennuste 7–15-vuotiaat

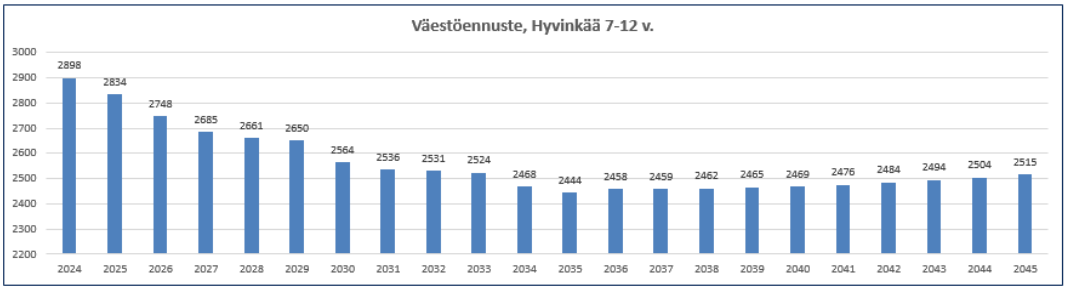

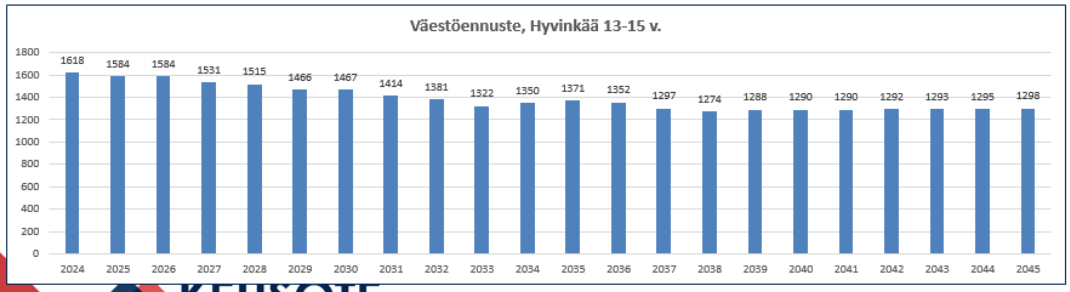

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

7–12- vuotiaat	13–15-vuotiaat	Yhteensä	7–12-vuotiaat	13–15-vuotiaat	Yhteensä
2024 Lähtötaso (0 %)	2024 Lähtötaso (0 %)		2035: -24 lasta (1 %)	2035: +21 nuorta (1,6 %)	-3
2025: -64 lasta (2,2 %)	2025: -34 nuorta (2,1 %)	-98	2036: +14 lasta (0,6 %)	2036: -19 nuorta (1,4 %)	-5
2026: -86 lasta (3 %)	2026: 0 nuorta (0 %)	-86	2037: +1 lasta (0,04 %)	2037: -55 nuorta (4,1 %)	-54
2027: -63 lasta (2,3 %)	2027: -53 nuorta (3,3 %)	-116	2038: +3 lasta (0,1 %)	2038: -23 nuorta (1,8 %)	-20
2028: -24 lasta (0,9 %)	2028: -16 nuorta (1 %)	-40	2039: +3 lasta (0,1 %)	2039: +14 nuorta (1,1 %)	+17
2029: -11 lasta (0,4 %)	2029: -49 nuorta (3,2 %)	-60	2040: +4 lasta (0,2 %)	2040: +2 nuorta (0,2 %)	+6
2030: -86 lasta (3,2 %)	2030: +1 nuorta (0,1 %)	-85	2041: +7 lasta (0,3 %)	2041: 0 nuorta (0 %)	+7
2031: -28 lasta (1,1 %)	2031: -53 nuorta (3,3 %)	-81	2042: +8 lasta (0,3 %)	2042: +2 nuorta (0,2 %)	+10
2032: -5 lasta (0,2 %)	2032: -33 nuorta (2,3 %)	-38	2043: +10 lasta (0,4 %)	2043: +1 nuorta (0,1 %)	+11

2033: -7 lasta (0,3 %)	2033: -59 nuorta (4,3 %)	-66	2044: +10 lasta (0,4 %)	2044: +2 nuorta (0,2 %)	+12
2034: -56 lasta (2,2 %)	2034: + 28 nuorta (2,1 %)	-28	2045: +11 lasta (0,4 %)	2045: +3 nuorta (0,2 %)	+14

Järvenpää Väestöennuste 7–15-vuotiaat

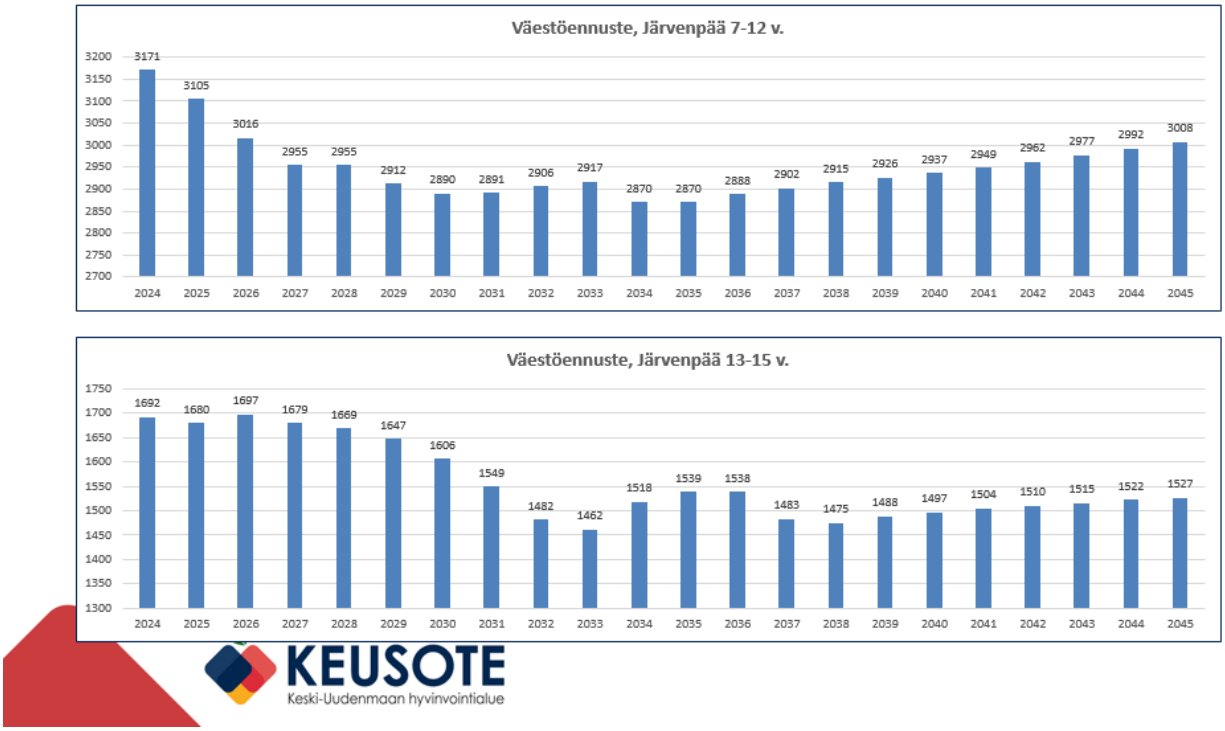

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

7–12- vuotiaat	13–15-vuotiaat	Yhteensä	7–12-vuotiaat	13–15-vuotiaat	Yhteensä
2024 Lähtötaso (0 %)	2024 Lähtötaso (0 %)		2035: 0 lasta (0 %)	2035: +21 nuorta (1,4 %)	+21
2025: -66 lasta (2,1 %)	2025: -12 nuorta (0,7 %)	-78	2036: +18 lasta (0,6 %)	2036: -1 nuorta (0,06 %)	+17
2026: -89 lasta (2,9 %)	2026: +17 nuorta (1 %)	-72	2037: +14 lasta (0,5 %)	2037: -55 nuorta (3,6 %)	-41
2027: -61 lasta (2 %)	2027: -18 nuorta (1 %)	-79	2038: +13 lasta (0,4 %)	2038: -8 nuorta (0,5 %)	+5
2028: 0 lasta (0 %)	2028: -10 nuorta (0,6 %)	-10	2039: +11 lasta (0,4 %)	2039: +13 nuorta (0,9 %)	+24
2029: -43 lasta (1,5 %)	2029: -22 nuorta (1,3 %)	-65	2040: +11 lasta (0,4 %)	2040: +9 nuorta (0,6 %)	+20
2030: -22 lasta (0,8 %)	2030: -41 nuorta (2,5 %)	-63	2041: +12 lasta (0,4 %)	2041: +7 nuorta (0,5 %)	+19
2031: + 1 lasta (0,03 %)	2031: -57 nuorta (3,5 %)	-56	2042: +13 lasta (0,4 %)	2042: +6 nuorta (0,4 %)	+19

2032: +15 lasta (0,5 %)	2032: -67 nuorta (4,3 %)	-52	2043: +15 lasta (0,5 %)	2043: +5 nuorta (0,3 %)	+20
2033: +11 lasta (0,4 %)	2033: -20 nuorta (1,3 %)	-9	2044: +15 lasta (0,5 %)	2044: -7 nuorta (0,5 %)	+8
2034: -47 lasta (1,6 %)	2034: +56 nuorta (3,8 %)	+9	2045: +16 lasta (0,5 %)	2045: + 5 nuorta (0,3 %)	+21

Mäntsälä Väestöennuste 7–15-vuotiaat

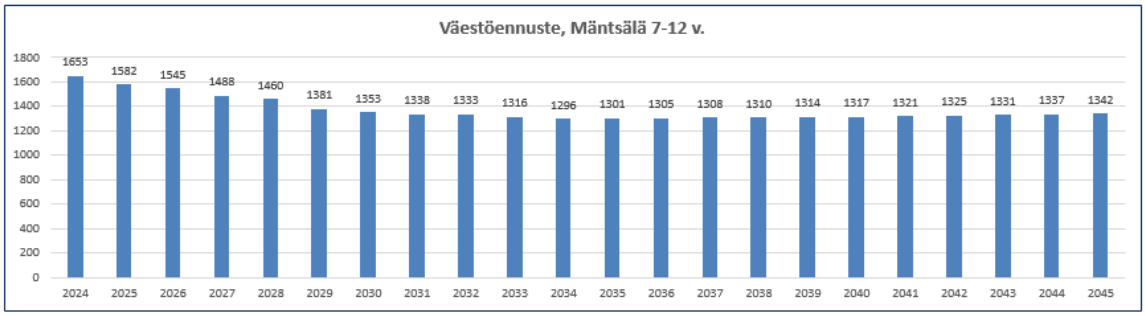

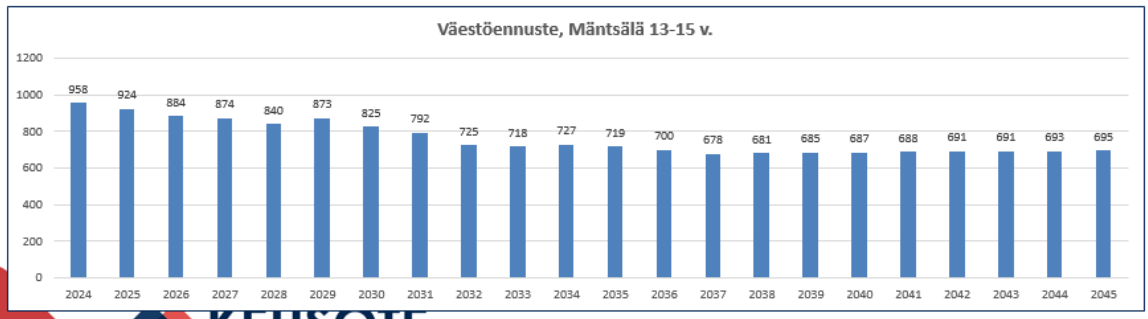

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

7–12- vuotiaat	13–15-vuotiaat	Yhteensä	7–12-vuotiaat	13–15-vuotiaat	Yhteensä
2024 Lähtötaso (0 %)	2024 Lähtötaso (0 %)		2035: +5 lasta (0,4 %)	2035: -8 nuorta (1,1 %)	-3
2025: -71 lasta (4,3 %)	2025: -34 nuorta (3,5 %)	-105	2036: +4 lasta (0,3 %)	2036: -19 nuorta (-2,6 %)	-15
2026: -37 lasta (2,3 %)	2026: -40 nuorta (4,3 %)	-77	2037: +3 lasta (0,2 %)	2037: -22 nuorta (3,1 %)	-19
2027: -57 lasta (3,7 %)	2027: -10 nuorta (1,1 %)	-67	2038: +2 lasta (0,2 %)	2038: +3 nuorta (0,4 %)	+5
2028: -28 lasta (1,9 %)	2028: -34 nuorta (3,9 %)	-62	2039: +4 lasta (0,3 %)	2039: +4 nuorta (0,6 %)	+8
2029: -79 lasta (5,4 %)	2029: +33 nuorta (3,8 %)	-46	2040: +3 lasta (0,2 %)	2040: +2 nuorta (0,3 %)	+5

2030: -28 lasta (2 %)	2030: -48 nuorta (5,5 %)	-76	2041: +4 lasta (0,3 %)	2041: +1 nuorta (0,1 %)	+5
2031: -15 lasta (1,1 %)	2031: -33 nuorta (3,8 %)	-48	2042: +4 lasta (0,3 %)	2042: +3 nuorta (0,4 %)	+7
2032: -5 lasta (0,4 %)	2032: -67 nuorta (8,5 %)	-72	2043: +6 lasta (0,5 %)	2043: 0 nuorta (0 %)	+6
2033: -17 lasta (1,3 %)	2033: -7 nuorta (1 %)	-24	2044: +6 lasta (0,5 %)	2044: +2 nuorta (0,3 %)	+8
2034: -20 lasta (1,5 %)	2034: +9 nuorta (1,3 %)	-11	2045: +5 lastaa (0,4 %)	2045: + 2 nuorta (0,3 %)	+7

Nurmijärvi Väestöennuste 7–15-vuotiaat

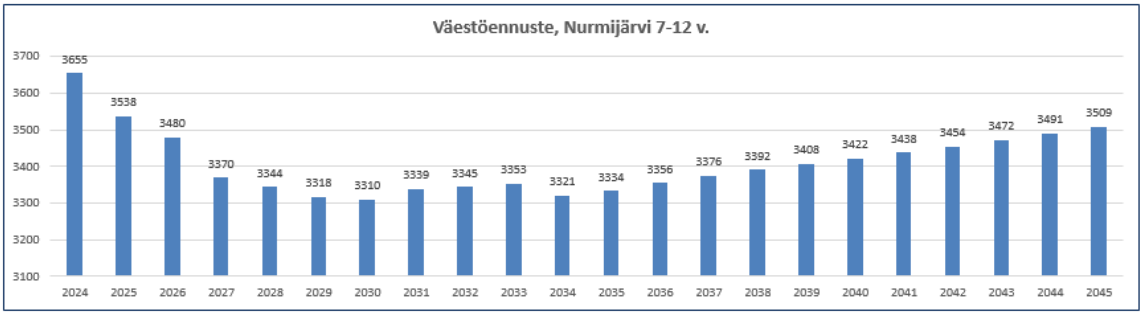

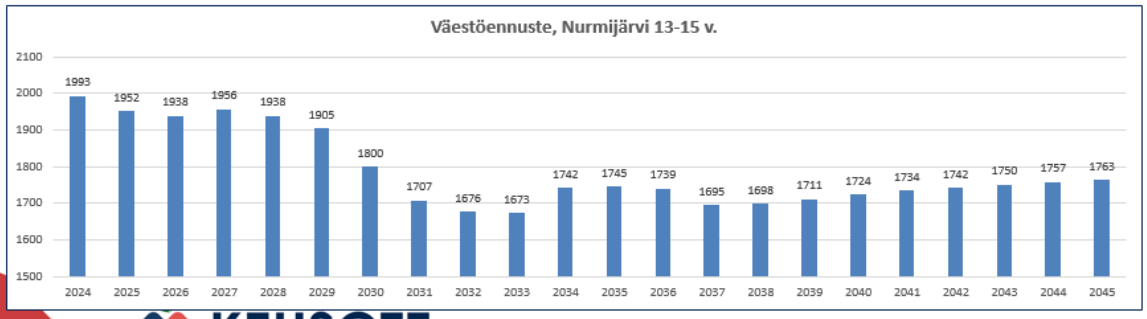

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

7–12- vuotiaat	13–15-vuotiaat	Yhteensä	7–12-vuotiaat	13–15-vuotiaat	Yhteensä
2024 Lähtötaso (0 %)	2024 Lähtötaso (0 %)		2035: + 13 lasta (0,4 %)	2035: +3 nuorta (0,2 %)	+16
2025: -117 lasta (3,2 %)	2025: -41 nuorta (2,1 %)	-158	2036: +22 lasta (0,7 %)	2036: -6 nuorta (0,3 %)	+16
2026: -58 lasta (1,6 %)	2026: -14 nuorta (0,7 %)	-72	2037: +20 lasta (0,6 %)	2037: -44 nuorta (2,5 %)	-22
2027: -110 lasta (3,2 %)	2027: +18 nuorta (0,9 %)	-92	2038: +16 lasta (0,5 %)	2038: +3 nuorta (0,2 %)	+19
2028: -26 lasta (0,8 %)	2028: -18 nuorta (0,9 %)	-44	2039: +16 lasta (0,5 %)	2039: +13 nuorta (0,8 %)	+29

2029: -26 lasta (0,8 %)	2029: -33 nuorta (1,7 %)	-59	2040: +14 lasta (0,4 %)	2040: +13 nuorta (0,8 %)	+27
2030: -8 lasta (0,2 %)	2030: -105 nuorta (5,5 %)	-113	2041: +16 lasta (0,5 %)	2041: +10 nuorta (0,6 %)	+26
2031: + 29 lasta (0,9 %)	2031: -93 nuorta (5,2 %)	-64	2042: +16 lasta (0,5 %)	2042: +8 nuorta (0,5 %)	+24
2032: +6 lasta (0,2 %)	2032: -31 nuorta (1,8 %)	-25	2043: +18 lasta (0,5 %)	2043: +8 nuorta (0,5 %)	+26
2033: +8 lasta (0,2 %)	2033: -3 nuorta (0,2 %)	+5	2044: +19 lasta (0,5 %)	2044: +7 nuorta (0,4 %)	+26
2034: -32 lasta (1 %)	2034: +69 nuorta (4,1 %)	+37	2045: +18 lasta (0,5 %)	2045: +6 nuorta (0,3 %)	+24

Pornainen Väestöennuste 7–15-vuotiaat

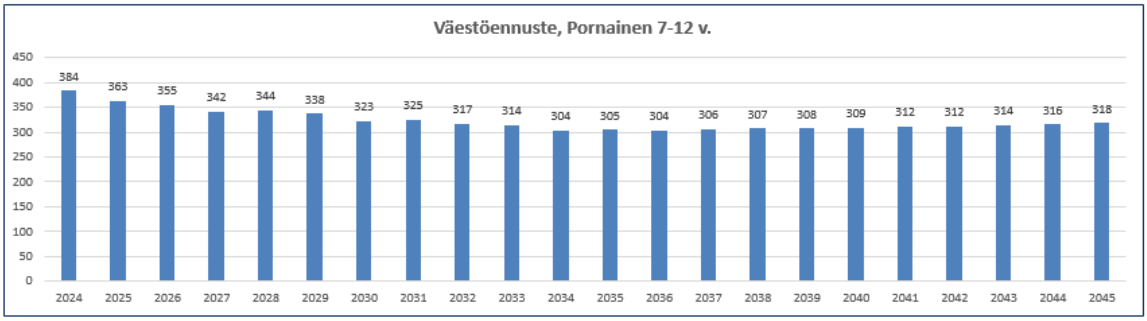

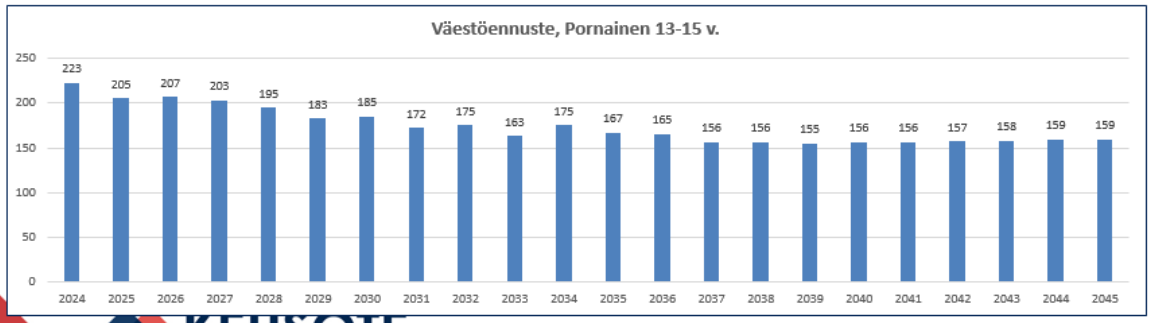

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

7–12- vuotiaat	13–15-vuotiaat	Yhteensä	7–12-vuotiaat	13–15-vuotiaat	Yhteensä
2024 Lähtötaso (0 %)	2024 Lähtötaso (0 %)		2035: +1 lasta (0,3 %)	2035: -8 nuorta (4,6 %)	-7
2025: -21 lasta (5,5 %)	2025: -18 nuorta (8,1 %)	-39	2036: -1 lasta (0,3 %)	2036: -2 nuorta (1,2 %)	-3
2026: -8 lasta (2,2 %)	2026: +2 nuorta (1 %)	-6	2037: +2 lasta (0,7 %)	2037: -9 nuorta (5,5 %)	-7

2027: -13 lasta (3,7 %)	2027: -4 nuorta (1,9 %)	-17	2038: +1 lasta (0,3 %)	2038: 0 nuorta (0 %)	+1
2028: +2 lasta (0,6 %)	2028: -8 nuorta (3,9 %)	-6	2039: +1 lasta (0,3 %)	2039: -1 nuorta (0,6 %)	0
2029: -6 lasta (1,7 %)	2029: -12 nuorta (6,2 %)	-18	2040: +1 lasta (0,3 %)	2040: +1 nuorta (0,6 %)	+2
2030: -15 lasta (4,4 %)	2030: +2 nuorta (1,1 %)	-13	2041: +3 lasta (1 %)	2041: 0 nuorta (0 %)	+3
2031: +2 lasta (0,6 %)	2031: -13 nuorta (7 %)	-11	2042: 0 lasta (0 %)	2042: +1 nuorta (0,6 %)	+1
2032: -8 lasta (2,5 %)	2032: +3 nuorta (1,7 %)	-5	2043: +2 lasta (0,6 %)	2043: +1 nuorta (0,6 %)	+3
2033: -3 lasta (0,9 %)	2033: -12 nuorta (6,9 %)	-15	2044: +2 lasta (0,6 %)	2044: +1 nuorta (0,6 %)	+3
2034: +10 lasta (3,2 %)	2034: +12 nuorta (6,9 %)	+22	2045: +2 lasta (0,6 %)	2045: 0 nuorta (0 %)	+2

Tuusula Väestöennuste 7–15-vuotiaat

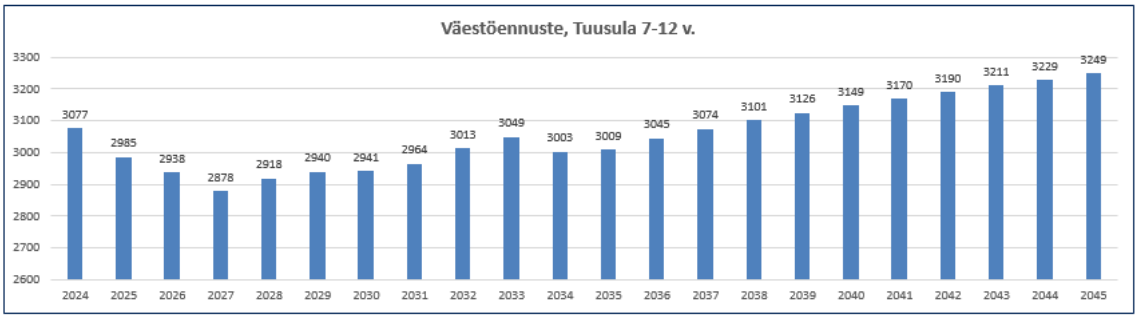

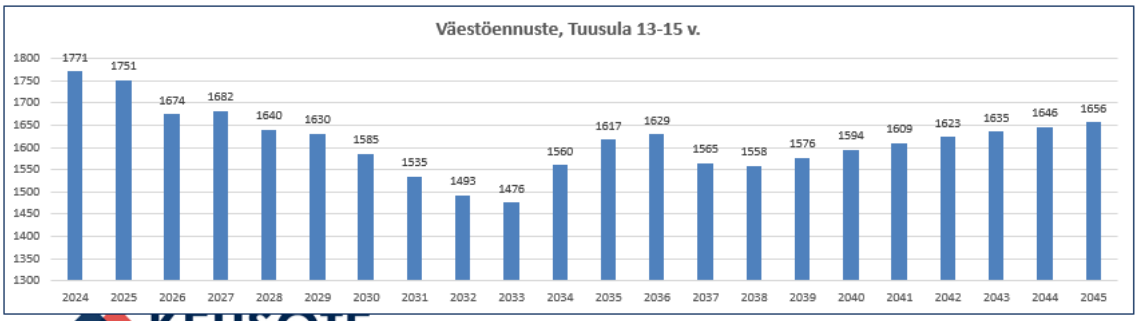

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

7–12- vuotiaat	13–15-vuotiaat	Yhteensä	7–12-vuotiaat	13–15-vuotiaat	Yhteensä
2024 Lähtötaso (0 %)	2024 Lähtötaso (0 %)		2035: + 6 lasta (0,2 %)	2035: +57 nuorta (3,7 %)	+63
2025: - 92 lasta (3 %)	2025: -20 nuorta (1,1 %)	-112	2036: +36 lasta (1,2 %)	2036: +12 nuorta (0,7 %)	+48

2026: -47 lasta (1,6 %)	2026: -77 nuorta (4,4 %)	-124	2037: +29 lasta (1 %)	2037: -64 nuorta (3,9 %)	-35
2027: -60 lasta (2 %)	2027: +8 nuorta (0,5 %)	-52	2038: +27 lasta (0,9 %)	2038: -7 nuorta (0,4 %)	+20
2028: +40 lasta (1,4 %)	2028: -42 nuorta (2,5 %)	-2	2039: +25 lasta (0,8 %)	2039: +18 nuorta (1,2 %)	+43
2029: + 22 lasta (0,8 %)	2029: -10 nuorta (0,6 %)	+12	2040: +23 lasta (0,7 %)	2040: +18 nuorta (1,2 %)	+41
2030: +1 lasta (0,03 %)	2030: -45 nuorta (2,8 %)	-44	2041: +21 lasta (0,7 %)	2041: +15 nuorta (0,9 %)	+36
2031: +23 lasta (0,8 %)	2031: -50 nuorta (3,2 %)	-27	2042: +20 lasta (0,6 %)	2042: +14 nuorta (0,9 %)	+34
2032: + 49 lasta (1,7 %)	2032: -42 nuorta (2,7 %)	+7	2043: +21 lasta (0,7 %)	2043: +12 nuorta (0,7 %)	+33
2033: + 36 lasta (1,2 %)	2033: -17 nuorta (1,1 %)	+19	2044: +18 lasta (0,6 %)	2044: +11 nuorta (0,7 %)	+29
2034: -46 lasta (1,5 %)	2034: +84 nuorta (5,7 %)	+38	2045: +20 lasta (0,6 %)	2045: +10 nuorta (0,6 %)	+30

Liite 4. Tavoitteet, kehittämistoimenpiteet, mittarit ja vastuut

Alueellinen opiskeluhuoltoryhmä on laatinut suunnitelmakaudelle 2026–2030 tavoitteet, jotka on laadittu opiskeluhuollon nykytilan arvioinnin, alueellisen hyvinvointi- ja kouluterveyskyselytiedon, opiskelijoilta, huoltajilta ja henkilöstöltä saadun palautteen sekä aiempien tavoitteiden toteutumisen perusteella. Lisäksi tavoitteiden asettamisessa on huomioitu lainsäädännön ja kansallisten ohjaavien tavoitteiden asettamat velvoitteet sekä alueen tunnistetut opiskeluhuollon kehittämistarpeet.

Tehtävä: Kehitetään hyvinvointialueella tasalaatuista yksilökohtaista ja yhteisöllistä opiskeluhuoltoa

Suunnitelmakauden tavoitteet	Kehittämistoimenpiteet	Mittarit / Tavoitetaso	Vastuu	Toimeenpanotaso vuosi 2026
Osallistuminen kouluastekohtaisen yhteisöllisen vuosikellon suunnitteluun	Laaditaan kehitettävät teot yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän vuosikellon teemoihin, jotka ovat: -> Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen ennaltaehkäisevästi ja varhaisen tuen avulla -> Terveellisten elintapojen tukeminen; liikkuminen, uni, ravinto, päihteet	**Keusote:** Vuosikellon suunnitteluun on osallistunut opiskeluhuollon eri ammattiryhmän työntekijät. Kyllä/Ei **Kunnat:** Kouluilla ja oppilaitoksilla on 1–2 konkreettista teemaan liittyvää tekoa/vuosi. Kyllä/Ei	**Keusote:** Opiskeluhuollon esihenkilöt **Kunnat:** Toteumaa seurataan alatyöryhmissä vuosittain	
Tehostetaan kouluakäymättömille oppilaille/opiskelijoille annettavaa tukea	Perehdytetään toimijat poissaoloprosessiin ja juurisyiden kartoittamiseen perusasteella	Koulutuksen järjestäjä varmistaa, että oppilaitoksissa seurataan poissaoloja, puututaan niihin varhaisessa vaiheessa ja arvioidaan opiskelijan tuen tarvetta yhteistyössä opiskelijan,	**Kunnat:** Koulutuksen järjestäjät	

Suunnitelmakauden tavoitteet	Kehittämistoimenpiteet	Mittarit / Tavoitetaso	Vastuu	Toimeenpanotaso vuosi 2026
	Laaditaan työnkulkukuvaus prosessista ja opiskeluhuollon toimijoiden rooleista	huoltajien ja tarvittaessa opiskeluhuollon kanssa. Opiskeluhuollon työntekijät on koulutettu kyselylomakkeiden käyttöön juurisyiden kartoittamiseksi. Kyllä/Ei Työnkulkukuvaus prosessista ja rooleista on kuvattu. Kyllä/Ei	**Keusote:** Opiskeluhuollon esihenkilöt	
Vahvistetaan lasten ja nuorten mielen hyvinvointia ennaltaehkäisevästi ja varhaisen tuen palveluin	Tarjotaan oppilaille/opiskelijoille tutkimusperusteista, vaikuttavaa tukea sekä ohjattua omahoitoa mielenterveysoireissa Tarjotaan toisen asteen opiskelijoille ohjatun omahoidon ryhmätoimintaa. Ryhmät ovat toteutettu moniammatillisesti.	Opiskeluhuollon työntekijät on koulutettu 100 % ohjattuun omahoitoon. Kyllä/Ei Ryhmät toteutuvat vähintään kaksi kertaa vuodessa. Kyllä/Ei	**Keusote:** Opiskeluhuollon esihenkilöt **Keusote:** Opiskeluhuollon esihenkilöt	
Tarjotaan varhaisen mielenterveyden tukea ja hoitoa lasten ja nuorten mielenterveyden tukemiseksi	Lasten ja nuorten mielenterveyden tuen ja hoidon interventioiden vakiintuminen käyttöön Opiskeluhuollon psykologien ohjaamien ohjattujen omahoitojen %-osuus kaikista tarjotuista psykososiaalisista interventioista **Lähtötaso vuosi 2025** Ohjattuja omahoitoja toteutettu: 388 opiskelijalle	Tavoitteena on toteuttaa suunnitelmakausilla 2026–2030 enemmän interventioita kuin vuonna 2025. Kyllä/Ei	**Keusote:** Opiskeluhuollon esihenkilöt	

Suunnitelmakauden tavoitteet	Kehittämistoimenpiteet	Mittarit / Tavoitetaso	Vastuu	Toimeenpanotaso vuosi 2026
	ALI (Ahdistuksen lyhytinterventio) toteutettu: 280 opiskelijalle CK (Cool Kids, ahdistuksen hoito) toteutettu: 12 opiskelijalle IPC (Interpersoonallinen ohjanta, masennuksen hoito) toteutettu: 12 opiskelijalle Tavoitteena on: Ohjattujen omahoitojen %-osuus kaikista tarjotuista interventioista kasvaa v. 25 lähtötasosta **Lähtötaso vuosi 2025** 1–12/2025 toteutuneista interventioista oli 56 % ohjattuja omahoitoja			
		Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, 2025 kouluterveyskyselyssä 4. ja 5. luokan oppilaista % osuus <25.8 % (mielialaan liittyvä ongelma kahden viime viikon aikana) 8. ja 9. luokan oppilaista % osuus < 21.6 % AOL 1. ja 2. luokan oppilaista % osuus < 23.7 % Lukion 1. ja 2. luokan oppilaista % osuus < 20.7 %	**Keusote:** Opiskeluhuollon esihenkilöt	

Suunnitelmakauden tavoitteet	Kehittämistoimenpiteet	Mittarit / Tavoitetaso	Vastuu	Toimeenpanotaso vuosi 2026
		Ollut huolissaan mielialastaan kuluvan 12 kk aikana, 2025 kouluterveyskyselyssä 8. ja 9. luokan oppilaista % osuus < 37.3 % AOL 1. ja 2. luokan oppilaista % osuus <44 % Lukion 1. ja 2. luokan oppilaista % osuus < 43.1 %	**Keusote:** Opiskeluhuollon esihenkilöt	
		Ollut vähintään 2 viikkoa kestänyt masennusoireilu, 2025 kouluterveyskyselyssä 8. ja 9. luokan oppilaista < 22 % Lukion 1. ja 2. luokan oppilaista < 19 % AOL 1. ja 2. luokan oppilaista < 25 %	**Keusote:** Opiskeluhuollon esihenkilöt	
Lisätään tietoutta sukupuoli- ja seksuaalivähemmistö nuorten huomioimisesta sekä tuen tarpeista	Lisätään työntekijöiden tietoisuutta tutustumalla ja ottamalla käyttöön erilaisia tuen kanavia sekä materiaaleja esim. politiikkasuositus ja THL työpaperi tutustuminen	**Keusote:** Julkaisut käsitelty ja niiden pohjalta tehty dokumentoitu jatkosuunnitelma ja kehittämistoimenpiteet vuosille 2027–2030. Kyllä/Ei **Kunnat:** Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuu lakisääteisesti. Kyllä/Ei	**Keusote ja kunnat:** Alueellinen opiskeluhuoltotyöryhmä **Kunnat:** Koulutuksen- ja opetuksen järjestäjät	

Suunnitelmakauden tavoitteet	Kehittämistoimenpiteet	Mittarit / Tavoitetaso	Vastuu	Toimeenpanotaso vuosi 2026
Kehitetään opiskeluhuollon yhteisöllisiä palveluja	Laaditaan laadukkaat päihteidenkäytön ehkäisysuunnitelmat Tarkennetaan opetuksen ja koulutuksen järjestäjien päihdesuunnitelmiin eri toimijoiden vastuualueet tilanteisissa, joissa koulun toiminnassa tavataan päihteiden käyttöä Laaditaan yhteinen hyvinvointialueen opiskeluhuollon osuus	Päihteidenkäytön ehkäisysuunnitelmat laadittu. Kyllä/Ei	**Keusote ja kunnat:** Alueellinen opiskeluhuoltotyöryhmä	

Tehtävä: Edistetään oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta

Suunnitelmakauden tavoitteet	Kehittämistoimenpiteet	Mittarit / Tavoitetaso	Vastuu	Toimeenpanotaso vuosi 2026
Kehitetään yhteisöllistä opiskeluhuoltoa	Muodostetaan yhteiset toimintatavat yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen ja kirjataan yhteiseksi työtä ohjaavaksi suunnitelmaksi Laaditaan yhteisöllisen opiskeluhuollon laatulista	Laatulista on laadittu lukuvuosittain. Kyllä/Ei	**Keusote ja kunnat:** Alueellinen opiskeluhuoltotyöryhmä	
Kehitetään yhteisöllistä opiskeluhuoltoa	Osallistetaan yhteisölliseen opiskeluhuollon suunnitteluun oppilas- ja huoltajaedustus	**Kunnat:** Dokumentoitu käytäntö oppilaiden/opiskelijoiden ja huoltajien osallistumismahdollisuuksista. Kyllä/Ei	**Kunnat:** Koulutuksen- ja opetuksen järjestäjät	
Vahvistetaan yhteisöllistä opiskeluhuoltoa	Laaditaan vuosikello yhteisöllisen opiskeluhuollon tueksi alueellisella tasolla	Yhteisöllisen opiskeluhuollon vuosikello on laadittu 2027 mennessä. Kyllä/Ei	**Keusote ja kunnat:** Alueellinen opiskeluhuoltotyöryhmä	
Vahvistetaan yhteisöllistä opiskeluhuoltoa	Yhteiset toimintatavat yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen on muodostettu opetuksen ja koulutuksen järjestäjien kanssa Ammatillisen koulutuksen järjestäjä informoi uusia opiskelijoita vaikutusmahdollisuuksista	Yhteiset dokumentoidut toimintatavat on kirjattu yhteiseksi työtä ohjaavaksi suunnitelmaksi. Kyllä/Ei Vaikutusmahdollisuuksista on informoitu dokumentoidusti. Kyllä/Ei	**Kunnat:** Koulutuksen- ja opetuksen järjestäjät	

Suunnitelmakauden tavoitteet	Kehittämistoimenpiteet	Mittarit / Tavoitetaso	Vastuu	Toimeenpanotaso vuosi 2026
Selkeytetään Opiskeluhuollon yhteistyörakenteita	Selkiytetään yhteistyötä poliisin, seurakuntien ja järjestöjen kanssa	Alueen hyvät käytännöt yhteistyöstä eri toimijoiden kanssa on dokumentoidusti koottu. Kyllä/Ei	**Keusote ja kunnat:** Alueellinen opiskeluhuoltotyöryhmä	

Tehtävä: Vakiinnutetaan opiskeluhuoltoa tukevat alueelliset yhteistoimintarakenteet

Suunnitelmakauden tavoitteet	Kehittämistoimenpiteet	Mittarit / Tavoitetaso	Vastuu	Toimeenpanotaso vuosi 2026
Varmistetaan alueellisten yhteistyörakenteiden selkeys, jatkuvuus ja säännöllinen arviointi **Tarkennetaan ja sovitaan alatyöryhmien työskentelystä ja roolista**	Alueellisten yhteistyörakenteiden roolit, vastuut ja tehtävät ovat selkeät Osallistujilta kerätään palaute yhteistyörakenteiden toimivuudesta vähintään kerran vuodessa	Keskeiset toimijatahot ovat edustettuina jokaisessa toimintarakenteessa. Kyllä/Ei Työryhmien tehtävät, vastuut ja tavoitteet on kirjattu. Kyllä/Ei Kokousrytmi, raportointikäytännöt ja yhteyshenkilöt on määritelty ja kuvattu. Kyllä/Ei	**Keusote:** Opiskeluhuollon esihenkilöt **Kunnat:** Opetuksen- ja koulutuksen järjestäjät	
Varmistetaan ajantasainen tiedonkulku (mm. henkilöstövaihdokset, säännölliset tapaamiset)	Alueella on kirjattu käytänteet hyvinvointialueen ja opetuksen ja koulutuksen järjestäjien välisistä tiedottamiskäytänteistä	Toimintamallit ovat kirjattu ja käsitelty. Kyllä/Ei	**Keusote:** Opiskeluhuollon esihenkilöt **Kunnat:** Opetuksen- ja koulutuksen järjestäjät	

Suunnitelmakauden tavoitteet	Kehittämistoimenpiteet	Mittarit / Tavoitetaso	Vastuu	Toimeenpanotaso vuosi 2026
Jatketaan kiusaamisen vastaista työtä kouluissa ja oppilaitoksissa	Opetushallituksen laatiman oppaan (**Kiusaamisen vastainen työ kouluissa ja oppilaitoksissa -opas**) tunnetuksi tekeminen kaikissa alueen kouluissa ja oppilaitoksissa Tavoitteen toteutuminen edellyttää yhteistyötä opetuksen ja opiskeluhuollon toimijoiden kesken	Kunnissa ovat dokumentoidut toimintamallit ja erilaiset toimintatavat käytössä kiusaamisen vastaiseen työhön. Kyllä/Ei	**Kunnat:** Koulutuksen- ja opetuksen järjestäjät	
Helpotetaan lapsia selviytymään vanhempien erotilanteista tarjoamalla eroperheiden lapsille alueellisesti kattavasti vertaisryhmiä vanhempien eron käsittelemiseksi	Opiskeluhuollon kuraattoreiden pitämiä eroryhmiä toteutetaan vuosikellon mukaan	Lasten eroryhmien toteuttaminen lukuvuodessa. Ryhmät ovat alakouluikäisille ja niitä toteuttaa esi- ja perusopetuksen henkilöstö. Ryhmät ovat: ● Mäntsälä-Pornainen/1 ryhmä ● Nurmijärvi/1 ryhmä ● Tuusula/1 ryhmä ● Hyvinkää/1 ryhmä ● Järvenpää/1 ryhmä Toteutuu: Kyllä/Ei	**Keusote:** Opiskeluhuollon esihenkilö	

Tehtävä: Edistetään ja seurataan lapsen ja nuoren terveyttä ja hyvinvointia

Suunnitelmakauden tavoitteet	Kehittämistoimenpiteet	Mittarit / Tavoitetaso	Vastuu	Toimeenpanotaso vuosi 2026
Kehitetään esiopetusikäisten opiskeluhuoltopalveluja yhteistyössä kuntien kanssa	Luodaan esiopetuksen opiskeluhuoltotyön vuosikello yhteistyössä kuntien kanssa	Vuosikello on laadittu vuonna 2027. Kyllä/Ei	**Keusote:** Opiskeluhuollon esihenkilöt	
Tuetaan lapsen ja nuoren kasvua ja kehitystä puuttumalla kasvatuksen laiminlyönteihin	Opiskeluhuollon työntekijöiden osaamisen lisääminen Barnahus-verkkokoulutuksella	Verkkokoulutuksen suorittaneiden määrä/v	**Keusote:** Opiskeluhuollon esihenkilöt	
Vahvistetaan puheeksi ottoa rahapelihaitoista ja tietoisuuden lisäämistä rahapelihaittojen ehkäisyssä	Toteutetaan verkkovanhempainilta rahapelihaitoista sekä viestinnällinen kampanjointi yhdessä ehkäisevän päihdetyön verkoston jäsenten kanssa	Verkkovanhempainilta rahapelihaitoista x 1/v Rahapelihaittaverkoston materiaalin jalkauttaminen ammattilaisille ehkäisevän päihdetyön verkostossa 1–2 x/v	**Keusote:** Olli Laiho Mirva Illi-Lampio	
Edistetään oppilaiden terveyttä elintapaohjauksen keinoin	Huomioidaan elintapaohjauksen teemoja nuorten työskentelyssä	Nuorille suunnatut elintapaohjauksen toimenpiteet tullaan arvioimaan kouluterveyskyselyn ja yhteisesti kuntien kanssa toteutetun työpajan tulosten perusteella	**Keusote ja kunnat**	
		Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, < % kuin kouluterveyskyselyssä vuosina 2023 /2025 8. ja 9. lk oppilaista %-osuus < 11.7 %/22 %		

Suunnitelmakauden tavoitteet	Kehittämistoimenpiteet	Mittarit / Tavoitetaso	Vastuu	Toimeenpanotaso vuosi 2026
		AOL 1. ja 2. vuoden opiskelijoista % osuus < 35 %/28 % Lukion 1. ja 2.vuoden opiskelijoista % osuus < 23.4 %/18 %		
		Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, >% kuin kouluterveyskyselyssä vuosina 2023/2025 4. ja 5. luokan oppilaista % osuus > 42.5 %/42 % 8. ja 9. luokan oppilaista % osuus > 25.8 % /29 % AOL 1. ja 2. luokan oppilaista % osuus >18.1 % /18 % Lukion 1. ja 2. luokan oppilaista % osuus >20.7/ % 20 %		
		Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, > % kuin kouluterveyskyselyssä vuosina 2023/2025 8. ja 9. luokan oppilaista % osuus > 27.4 % 28 % AOL 1. ja 2. luokan oppilaista % osuus > 43.3 % /45 % Lukion 1. ja 2. luokan oppilaista % osuus > 21.4 % /23 %		
		Syö aamupalaa joka arkiaamu, kouluterveyskyselyssä vuonna 2025 4. ja 5 luokan oppilaista % osuus> 69 % 8. ja 9. luokan oppilaista % osuus > 53 % AOL 1. ja 2. luokan oppilaista % osuus > 44 % Lukion 1. ja 2. luokan oppilaista % osuus > 61 %		
		Syö koululounasta päivittäin, kouluterveyskyselyssä vuonna 2025		

Suunnitelmakauden tavoitteet	Kehittämistoimenpiteet	Mittarit / Tavoitetaso	Vastuu	Toimeenpanotaso vuosi 2026
		4. ja 5 luokan oppilaista % osuus> ------ 8. ja 9. luokan oppilaista % osuus > 47 % AOL 1. ja 2. luokan oppilaista % osuus > 57 % Lukion 1. ja 2. luokan oppilaista % osuus > 63 %		
		Nukkuu arkisin vähintään 8 tuntia, kouluterveyskyselyssä vuonna 2025 4. ja 5 luokan oppilaista % osuus ------ 8. ja 9. luokan oppilaista % osuus > 61 % AOL 1. ja 2. luokan oppilaista % osuus > 51 % Lukion 1. ja 2. luokan oppilaista % osuus > 63 %		
		Juo energiajuomaa päivittäin, kouluterveyskyselyssä vuonna 2025 4. ja 5 luokan oppilaista % osuus------ 8. ja 9. luokan oppilaista % osuus < 10 % AOL 1. ja 2. luokan oppilaista % osuus < 15 % Lukion 1. ja 2. luokan oppilaista % osuus < 9 %		
		Käyttää nikotiinipusseja nykyisin, kouluterveyskyselyssä vuonna 2025 4. ja 5 luokan oppilaista % osuus ------ 8. ja 9. luokan oppilaista % osuus < 11 % AOL 1. ja 2. luokan oppilaista % osuus < 26 % Lukion 1. ja 2. luokan oppilaista % osuus < 8 %		
		Liialliseksi koettu netin käyttö, kouluterveyskyselyssä vuonna 2025 4. ja 5. luokan oppilaista % osuus <5 % 8. ja 9. luokan oppilaista % osuus <11 %		

Suunnitelmakauden tavoitteet	Kehittämistoimenpiteet	Mittarit / Tavoitetaso	Vastuu	Toimeenpanotaso vuosi 2026
		AOL 1. ja 2. luokan oppilaista % osuus <10 % Lukion 1. ja 2. luokan oppilaista % osuus < 10 %		

★ Osassa mittareita arvot nostetaan kouluterveyskyselystä, THL erilliskyselystä, Tilastokeskuksen julkaisemasta Tutkintorekisteistä ja ovat saatavissa THL julkaisemisaikataulujen puitteissa